

Berta

Alkítáábá máábá ágarrañí

Shulíndu 3

2010, Grade 3 Sbjct: Language, **TG**, in Berta

Alkítábá máábá ágarañí

Shnlíndu taláta (3)

Alkítábá ma gígí tha alqík'líma Beníshangúl Gumuz tha almáktabá ágírayoyú ñíněñ maané gígí na alkítábá máábá ágarañíle.

maabíjáha zóne hu / maabí gíóne/

- Abdunásír Álí Babákír
- Mahmmud Taha Sened
- Badawí mahammed
- Yusuf Muusa yusuf

2002 EC

Trial version
2010 AC

Grade 3 Sbjct: Language, **TG**, in Berta

Ashúkur

Thá alkítábáleyú hatháñ áhíó rotha ahulua. s'es'aríña u garrá d'afarúígú sha áné áhía agíráyálé maabíalú u tha ane hás'úla alhadáfá féd'íné.

Ashan shúgo ashúkúráñk'a áné wássala maabí jahazo (gíó) alkítabale hueqígú u mbáma alhakúma " mbáwalá maalhakuméígú k'íllñ Álla ane dímma hatháñé almúnañk'a.

2002

Gíñ dam ágíráyá annusa ássanó mbá allawalú.

Anímíra	Gíñ dam addarsalegu	Alhíssa
	Ala rotha gíñ maadolaqí u mbá haalolayu 1.1. Mára rotha gíñ haaló máreyú. 1.2. álá hoshala gíne tháñ na almáqána u na zízí álá rotha.	6
2	á lá gárra rotha u rothá s'urúñígú	5
3	alhuruf kataba u asát'ur mamad. 3.1. Alhurúf kataba sha mbá zíine 3.2. Asat'ur mamad' u aña d'eñethíyu babak	4
4	Rotha gígí 4.1. Ala gía rotha zíí arealu d'uk'unuñ 4.2. Rotha zíqí are alu holoñoníñ gígí 4.3. Rotha ad'uguríña gígí	16
5	alqísím u rotha gundí fagada	4
6	booloyu fíífí u rak'as'íña tha rothayu	4
7	Almáqáná róthá are	4
8	Almáqáná róthá namúqí u mbá	4

	d'afaruqí	
9	Rothá s'uruñígú kataba	4
10	Annímíra ndu albarto mín 1-100 yu	2
11	Alqaláamá rothógú	3
12	Alhábar thíthík' mínthá gínéñgúnúñúgú. 12.1 mín thá ashákílúgú 12.2. Mín thá rasamayu 12.3. mín thá asúrayú 12.4. Mín tha asandúk'á zíyunduyú 12.5. Mín thá gíñ p'úlíñ gínéqí ñine thá huéqí.	8

Háanduñi- ndu

Alhada fa algíraya ndu ashan ane ábad'íña íle thamthámí, rotháqí u katabáqí ñínéñ maané. Taaní ábad'íñ maabí alhíbírqi mba katabí ndugu sha mare kátaba alhádaf k'íllíñ ma p'íshí.

Ashan álé jáhaza alkítaábálé u ashan álé thík'a alhádafá k'abolá ñínéñ thamogala hu tha alk'awaníni algírayó mbá adaarú sha álé jáhaza alkítaábá shulídu tálato. Tha mbálé alu ñínéñ jáházógalá alkitaaba geedúláqí u mbá máábá agarraníqí tha alqík'líímú. Alkítaábá geedú dam ak'us'o 23. (talata ushírín) thao k'us'o alúlé hu k'íllíñ dám qígeerá alk'awaníni rothá alqárbáqá k'e d'e. Gígílogu k'íllíñ d'afaruqí na zízí mare tha mba zíele mín gabul. mbale ñíneñ dam thoñoríndu t'ok'olo(maba p'íshí) mbá agarrañlatháñu mbá ahulu gee díqí tha mhaba agarrañíle map'íshí. ashan shugo tha mbáleyu dam thoñoríndu p'íshí mba bak'í geedí ámaré rotha ndu maré map'ishi u mba dám rotha nak'ashúle tha alú, annuk'uta rothuláqí tha alú ashañ ageedí mare államaqí map'íshí thá rothayú. ashan shugo alkítaábálé dám thoñoríndú thamlá hu tháñ tha álé ágaraña alkítábálé . mín thá máreyaí k'íllíñ

1. Rotha alú	5. Huas'ara
2. Alhissa	6. shambá daaláad dars
3. Alhádaf	7. gíñ p'adíaddars
4. Gíñ dám áddars	8. q'ííabaora u íyú p'eera
9. mothá qígeerogú	

shimína máábí d'oñondí (alhíssa 6)

1. Alhadafá k'ed'egú

Alhíssa 6

Ak'ítho alú 1:- garra u fagadá.

- Maré gárra garra d'uk'unuñ d'uk'unuñ uthá abuura
- maré mothá d'ak'óthá d'ethí mín tha garrayú

Ak'ítho alú 2:- kataba

- maré mothá almáqáná rothá namuqí mbá d'ethí mín tha garrayú.

Ak'ítho alú 3:-

- maré rotha gíñ fagadó maré tha qí rothua alú máréyu u mbá abuuróyu maré madíñe thandu d'ak'o tho.
- Maré rotha gíñ fagadó maré mín tha gíñ madó máréyu.

Ak'ítho alú 4:- Alk'anúná rotho

- maré áthóthohuño alhurufí tharqí maré gía (shak'ala) rothá t'ok'ologú
- maré áthóthohúño alhurufí zí tha rothá níníyúqí maré gía (shak'ala) rothá t'ok'ologú
- maré thóthóhíñá alhurufí tharqí u mbá lafí alú maré shak'ala rothagú.

Ak'ítho alú 5. Ilé thamthám

- maré thamá íle gíñ gárrala marthéí u mbá ro- thílá martheqí maré shíñ rotha.

2. Gíñ dam addarsálégu

Ak'ítho alú 1:- garra u fagadá

- Alá garra gárra alá fagadá
- Alá mothá d'ak'otha d'ethí tha garrayú

Ak'ítho alú 2:- kataba

- Alá rothá almááná namuqí.

Ak'ítho alú 3:- rotha

- Alá madíña gíñ fed'ílaqí walla rotha fed'íl aqí tha d'ok'otha.
- Alá rotha gíñ fagadóla mín tha gíñ madoleyú

Ak'ítho alú 4:- Alk'anúná rotho

- Alá thothohíña alharifá tharíqí u mbá lafí alúqí alá gía rotha t'ok'ologu.
- Alá thothohíña alhurufí holíqí tha rothayú alá gí a rotha t'ok'ologu.

Ak'ítho alú 5:- Ilé thamthám

- Alá thamá ílé alá rotha gíñ haalólayú.

3. Sharaha (Hu as'ara)

(Ak'ítho alú 4"- Alk'anúná rotho):- rothagu gííla thá thañoríndúñgunúñgú. tha alharifá thap'íla thar theqí u ma gundí rotha alú tháñ gadarí áné gía rotha. tha alharif qí thothohíña mbá tharthú u mbá ma gundí hatháñg adarí añ gía rotha t'ok'ologu.

Masal

1. mín tha rotha d'uk'únúñú rotháñgúnúñgú shak'ala.

A. Oda Buldígilu

1. Da	5. dudí	9. dígil
2. Bulí	6. gabul	10.luuba
3. galí	7. abuldu	11.Abdala
4. gadí	8. dídí	12.Abdu
13.		

I. kurmuk

M/ Homosha

1. mu	1. Hosha
2. rum	2.Homosh
	3. Amaha

rotha holígu shúgo gadarña añ gía

2. Alhurufí holí tha rotha d'uk'unuñu qí thotho híña alá gía rotha t'ok'ologu

I. s'ís'ía= as'ís'í   A.gadí= gída

3. Alá thothohíña alharífá zííqí hu alqawal alá gía rotha t'ok'ologu.

I. k'orí= t'orí A. buluñ= k'uluñ m,or= ír

4. Alá thothohíña alharíffá zííqí thartheqí walla mbá alafí añálu alá gía rotha t'ok'olo

I. buuna= buune   A. rotha= rothí rothe

4. **Shambá daala addarsále**

gabaal alé thará addarsá t'ok'ololaqí alá d'ak'otha geedí gíñ garra méré mbá d'afare sha mare zañzaña. mín mbalo baró alá ágárraña garra 'as'aríño u maré rothuqí tha alú Alá abad'íña geedíqí maré rotha gíñ k'abí méré u alá daga thañorgu.

Mín mbá rothú mareqí tha rothalu awal maré baró gárra garra tha boloyu k'ed'e. alá madíña marthéí asáqa garrala rotha garrala ma k'os'í boloyu u ma d'añ boloyu. mín mbá gárra mare garra alá kalagagu méré rotha gíñ fagado méré nafar nafar woalla tha abuura

5. **Gíñ p'adí addarsále:-**

- Alkardá maayu rotha alharq are alú talata arbaqa. hamsa, sítta.
- jardá madíñ ad'afarua rothoqí, mba rothá ak'íthoqí u rothá s'uruñíqí.
- Fílash kard' u Asaabúrá ma or

6. **Iyú p'eera u qí abara**

Alá daa geedíe d'ak'othañgunuñgu ámbá huluq tha alhadáfá addarsálalé u ala ashak'lthíña ashuk'úlá thañtháñú, ashuk'úlá thaayu u ashuk'úlá ñgunuñgu alá ákadá ma fagada addarsalegu ma p'íshí.

7. Móthá qí geeró

Akítho aú 1 garra u fagadá

1. bus'añ	3. asse	5. bus'añ
2. bus'añ	4. bus'añ	

Ak'itho alú 2:- kataba

1. (alhisssa 5)		
2. D	5. A	8. I
3. L	6. E	
4. M	7. G	

Alfaída ménthíngala thínthíngi

1. Alhadáfá k'ed'e.

(Alhíssa

5)

Ak'ítho alú 1:- garra u fagadá

- Maré garra gárra d'uk'únúñ d'uk'unuñu ma halí íyú
- Maré garra gárra tha abuura.
- maré garra gárra tha abuura
- Maré mothá d'ak'otha d'ethí mín thá garrayu

Ak'ítho alú 2:- Rotha

- maré rothuqí thá abuura maré rotha gíñ k'almaré ahap'unathé tha alfasílu.
- Maré rothá almáqáná gíñ madó mareqí tha assuráyú nafar nafar u thá abuura.
- Maré rotha alfaída u durra gayu mbá zíiqí na asura thalkítabá mareyu.

Ak'ítho alu – 3 kataba

- Máre gárra rothá dám alhárfá zí are alú táláta léthá are alú hámísayú (5)
- Máre kátaba tha asát'úru map'íshí
- Máre kátaba gíñ gárralá márhéqíthaalú

Akíítho alu 4:- Garra.

- Márek átaba rothá d'úgurí u mbá s'uruñí máre gárra map'íshí.
- Máre gárra thá boloyú p'iishí maabí thám márhé íleyéqí.
- jarabágíñ gíó máre ámáre gárra hap'únáthéqí tha alfásílú.

Akíítho alu 5:- Alk'anúná rothó.

- máre gía rothá s'uruñígú
- Máre mus'a rothá s'uruñí mbá wálá makatabá map'íshí.
- rothá s'uruñí gíó máre máre gárra ahap'únáthéqí

2. gíñ dám áddarsalé:

- máre zíá thá abuura máre gárra gasrra thá boloyú d'ááníí walla mahalíyu
- máre mótha d'ok'othá húhóqígú mín thá garrayú.

Ak'ítho alu 2 :- rotha

- qí rothua tha abuura
- ala rotha gíñ fagadola tha qí rothuayu
- ala fagada almaqana da asura zí tha alkítaaba algírrayoyu.
- Ala madíña annuqaqái u durra gay marasama tha alkítaaba agírrayoyu.

Ak'ítho alu 3:- 3 kataba

- Ala kataba rota magígí mí nta alharífa zí are alu talata le tha hamísa yu tha asat'uru map'ísh:-

Ak'ítho alu 4:- garra

- ala kataba rotha d'ugurí, rothagu u rotha s'uruñígu ala garra map'íshí
- alá gárra thá boloyú p'íshí maabí thám íleyéqí.
- alá gárra gíñ makatabá thá rotha.

Ak'íthoalu 5:- alk'anuna rotho

- Ala kataba rotha s'uruñí map'íshí
- ala garra rotha s'uruñí gíols tha alfasílu

3. sharaha

Alqaínatí gayugu mba masawara tha alkítaaba aegírrayoyu ziqígu shugo

I. gay alqaado

- a. gay ma huhu tha alqasmant mba azamanu u
- m. gay alkaharabo ñineñ mmaamaré

I. gay alqaado:- alqíána gayule ñineñ nafaqa maabíqíthañ míllañ. lakin maayu

addarargu.

- masal :-**
- 1 fed"í s'ís'ia fulla mílláñ
  2. fed'í azaman mílláñ.
  3. bak'í ala k'eba s'ís'ía alu
  4. mú u d'uuthak'ed'e durraqígu míllañ

A. gáy mahuhú tha alqasí- mándmbá azamanú

alqaína gayule:- tha añañk'ayu wala allamaletañ míllañ. alqaína gayu mba m aaher min gay alqaado mmaane. mbalegu:-

1. walá k'abí azamana d'aañíí
2. walá k'abí ashídda d'aaníí
3. walá k'ábí s'ís'á míllañ
4. nú u d'uuthak'ed'e wala durraqi

5. gadarí ane agííthíña maabí gíñ holoñoníñ. masal:- ma maabí ale p'í l agurasa maabí gadarí ala raafa harañ

M. gáy alkaharabó:- alqaína gayule alqaine ma aher mín tha gayleyugu u mba t'ok'olo mmaane. alqaína gayu'e maabí gudígu tha almudunu bas ñíneñ mafaqane tháñ. lakín maabí wala gudí tha almudunu wala gadarí sha ane nafaqa márez sha alkaharaba wala ziqí.

4. shambá dalá addársalé

ala d'ok'otha geedí gíñ gárrá mare tha addarsa d'afareyu mare rotha u ala mootha martheyu ala baro thará addarsá t'ok'oloqí.

Ak'ítho alu 1:- Garra u fagada

- ala kataba geedíe anuk'ut'a tharí mba addarsa t'ok'olo tha asabura are. gíñ katabola tha asabura are nafaqaqí ala fagada gíñ madí geedí min tha aña mareyu. bak'í geedí mare athíñu alu mareyu amárez p'eera aña máreyú. bak'í ala fagada almushígíla gídí geedí u añ gundí maadá máre mí mbalo baro:-
- ala gárra geedíe garrá zí tha alkítaábá algírrayoyu.
- ala ahathíña geedíqí mare gárra garramahalíyu tha alfásílú.
- Ala k'ala geedeí márez motha d'ok'otha zí thaalkítaabu thandu. k'abí ale p'aada geedí sha márez motha d'ok'otha zí tha alkítaabu k'íllíña márez.

Ak'íthoalu 2:- rotha

min mba arothula geedíqítha abuura tha asura madaado alu mba madíñ thiñthíñí menthíñaqí:-

- bak'í ane allama mare algudura ashuk'ulu ma d'uk'unuñ u ap'adua.
- bak'í ane thap'a algudura mareqí márez rotha gíñ fagado mare mín tha gíñ garrao mareyu

- bak'í mare asaqa rothí mare amare rotha rootha fíílí garrao mare tha garrayo
- bak'í mare amare rootha (rabbaqaqí) rotha tha alqadab.
- bak'í ala fagada geedí mafagada gíñ madaadogu tha swara' min mbalo baro k'abí ale daa geedie thoñor mare gárra garra.

Ak'íto alu 3:- kataba

- kataba mín tha gíñ garraleyú tha nduyu d'uk'unuñ ñineñ mmaane. garra d'uguríngu mbá ma daado mba hulúqí tha alqumura alfasila geedúle u rotha , rotha d'uburí u rotha s'uruñí mba daala geedíe tha garrayu tha rotha ndú walla tha mba makataba mare kataba.

Ak'ítho alu 4:- garra

garra gíñ thík'ílá thá algírraya ñineñ mmaané sha ala ad'añthíña algudura garrao k'abí ala fagadaga alharíf naboloyu k'ed'e u na zízí k'ed'e ma p'íshí sha geedí mare fagada alharíf na boloyu k'abí ala as'ulthíná marehu nafar nafar u tha abuura. sha mare fakaa ashagíla alharífu k'abí ala abad'íña geedíqí.

- ala agarraña geedí rootha , rotha d'ugurí u rotha s 'uruñí ma p'íshí.
- Ala abad'íña geedíqigu mare garra ma p'ishí tha alfasílu
- ára ákada geedí ma gárra maabíthám marthé íle tha alfasílú map'íhaí u álá fárága shímíngú.

Ak'ít'ho alu 5:- Alk'anúná roothó

geedí alj shan híbí añgu asaqa katabí mare rotha u asaqa gí mare rotha s'uruñí k'abí amáábá agarrañí ane thamaga albalgu ma p'íshí.

Gíñ p'adí addérsalé:-

- geedí masharma gíñ rothíla martheqí u mba agarrañla mare gíñ madímareqí tha are mare ñíneñ ahííthíñ mare algírrayaalu map'íshí . masal :- sha ale gía ro tha alhurufíñgunuñ:-

1. ale kataba alhurufíñgunuñ tha alkartonayu

qí abara u Iyú p'eera.

- ala akada ma geedí fagada asura gíñ mañu, ashakíla alharifu u gíñ holígu tha aña mareyu
- ala abara geedíqí ma gadarígu mare rotha gíñ zíqí tha aña mareyu mba has'ulo méré tha alfasilue u mbá mádíño méréqí.

7. Móthá qí geero

Ak'ítho alu 1:- garra u fagada

- I. bus'añ
- A. bus'añ
- M. bus'añ
- L. bus'añ
- D. Assé
- G. bus'añ

ALqíbrík u Awár (Alhíssa 4)

1. Alhadafá k'ed'egu

Ak'ítho alú 1:- garra u fagadá

- maré garrá ma halíyu
- maré garrá gárra
- maré mothá d'ok'óthá d'ethí tha garrayu

Ak'ítho alú 2:- Alk'anúná rotho

- maré gía rothá s'uruñ:
- maré gía rotháñgunúñgu mín tha rothamáñú.

Ak'ítho alú 3:- kataba

- maré kataba s'as'aríñagú ma p'íshí thá asat'ur are.
- maré kataba rothagú ma gídí qí s'uruñúa tha anúsá mareyu.
- maré kataba gíñ k'alla marthéqí tha alfasílu

2. Gíñ dam Addarsálé:-

Ak'ítho alú 1. Garra u fagada

- Alá garrá ma halíyuqí
- Alá thamá íle garrae
- Alá shak'ala qí geeragu
- qírothua.

Ak'ítho dlú 2:- Alk'anúná rotho

- alá gía rothá s'uruñígu
- Alá gía rotha mín tha rothayu
- alá garrá rotha ma gígí.

Ak'ítho alú 3:- kataba

- Alá kataba s'as'aríñagú.
- Alá kataba ma p'íshí tha asat'úr are
- Alá kataba ma maabí alé tham
qí s'uruñua zíqíqí tha anúsá rothóyu

3. sharaha (Hu as'ara)

gíñ garrala tha addarsáleyu:-

1. Ágeedí maré kataba alhuruf, rothagu, rothá d'ugurígu u rothá s'uruñígu tha zízí mare u tha qí s'uruñua zíqí tha anusá mareyu
2. Alá ákatabíña geedí tha asat'uru ma p'íshí sha maré allama.

4. shambá daala addarsálé:-

Alá d'ak'otha geedí addarsá d'afare mbá garrá mare maré mothá alá baro thará addarsá t'ok'oloqí shugo.

Ak'ítho alú 1:- Garra u fagadá.

Alá k'ala geedíe máre garra garrá k'alí sha Alíbrík u Awár ma halíyu tha alfasílu ma p'íshí ma geedí zí mbá wála garraqí ma p'íshí alá p'adagu u alá abad'íñegu máre garra ma p'íshí.

alá as'utlthíña geedí Alhurufá Albartó hugu talatíná (30) k'ed'e nafaqaqí míllañ nafaqa mare sha máre fagada boloyu alhurufú u sha máre k'ala alíñ gorí alíñgori

Ak'ítho alú 2:- Alk'anúná rothó

k'abí ala ashak'alíña geedí tha abuura mare ad'añthíña algudura rotha s'uruñí ígí.

Thá rotha d'uk'unuñ maabí gadarí ala gía rothañ gunuñgu:-
masal:- or – ró

maabá ágarrañí ñgo shíñ da geedíe rothañ gunuñgu máre allamé tháñ.

Ak'ítho alú 3: kataba

shala ad'añthíña kataba geedugu k'abi alá gía alhuruf, rothañgúnúgu u rothá s'uruñígu alá akatabíña mare. Assaqa taník'abí alá madíñaga qí s'uruñua zííqí thalharíf u tha rothá anusúgu máre bak'a ma p'íshí.

shale aqallamíña geedí k'abí alwargá gidí asat'ur u mbá wala gídí asat'úr alá da geedíe mare zíaga tha abuura ala katabaga walla alá madíñaga gíñ máñgu tha asabúrá are máre shíñ kataba thá alwargá daola martheyu alá abad'íñegu máre kataba ma p'íshí.

5. qí abara u íyú p'eera

- Alá k'ala geedíe máre mothá d'ak'othagu holí thá alkítabá algírayoyu.

- Alá agíthíña geedí ashuk'úlá thaayu u ashuk'úlá tháñtháñú tha d'ak'othagu holí tha alkítábá mareyu
- Alá k'ala geedíe méré garrá tha alfasílu assaqa garra mérég eedí ma zííqígu mbá shól algírya alúgu alá bak'ágú méré maothú alú maqí mare.
- Alá akada ma geedí katabe ma p'íshí alá mufá mortheqí ma anatíja.

6. Mothá qí geeró

A. k'ítho alú 1:- Garra u fagadá

1. Asse walla bus'añ.

I. Asse

A. Bus'añ

L. bus'añ

G. bus'añ.

M. bus'añ

D. asse

Ak'ítho alú 2:- Alk'anúná rotho

1. Áhulutha rothá zííqí thá " I " hu tha mbá zííqí le tha " A "

1. M

2. L

3. I

4. A.

(Alhíssa 16)

1. Alhadafá k'ed'egu

Ak'ítho alú 1:- garra u fagadá

- maré garrá garra
- maré rotha gíñ k'abola tha garrayú thandu
- maré mothá d'ak'otha d'ethí mín tha garrayu.

Ak'ítho alú 2:- Rotha

- Maré rotha gíñ s'ík'í maabíe wála ma maabí nafaqí tha alganífa.
- maré da arraqí álú méré tha anuk'ut'áñ gíñ alú

Ak'ítho alú 3:- Alk'anúná rotho

- maré gía alharífá zííqí are alú talata, Arbaqa. Hamsa u sítta.

- maré ahóra alhurufí nagasí tha rothayu maré gía rotha.
- maré gía rotha zíqí holloñoníñ mba garrala ma d'uk'unuñ.

2. Gíñ dám addarsále

Ak'ítho alú 1:- garra u fagadá

- Alá garra garra
- Alá rotha gíñ dám garra thá ndu
- alá mothá d'ak'othagu d'ethí mín tha garrayu.

gíñlégu k'abí alá thamaga geedíe albaal ma p'íshí u ma shólá maré alú alá faragá shímíñ. u ma gíñ máñ zíqímbá wálá hío mare alú mín tha garrayu alá abad'íñegu sha mare d'ok'othayu

Maabá ágarrañi ñgo ahathíñ a geedíqí nafar nafar walla tha abuura mare garra garrá zíqí thá alkítábá mareyu.

5. Gíñ p'adí addarsále

- Alkartóná maayu alhurufíñgunúñgú
- Asandúk'á zíyunduyu dám rotha u rotha zí are alú hollo ñoníñ mbá garrala ma d'uk'unuñ
- Alkartóná maayu rotha ma ad'uguríñagu.

6. qí abara u íyú p'eera

- Alá akada ma geedí mothí d'ak'othagu u alá sahha martheqí.
- Alá geera geedí mbá wála fagadó algíra yagu ma p'íshí alá k'abága thañorndú afagadíñ láné maré tháñ.
- Alá akada ma geedígí rothagú thandu u tha kataba thá ashuk'úlá thaayú u tha ashu k'úlá thañthañú mbá shak'al maregú.
- rotha ad'uguríña tha kataba gadarña añ madíñe tha almáqáná rotha ad'uguríño(.) shugo walla shugo ( ) ñíneñ maane.

masal:- Ik'lím Beníshagngu Gumuz

Ik'/b/G walla Ik/ B.G

Addíktor

Add/r walla Add/rAddis Ababa

Ad/A a walla Ad.a

4. **shambá daala addarsale**

shala thara addarsá t'ok'ololaqí k'abí alqawal alá d'ak'otha geedí algírayá garra mare mbá d'afare, u alá abad'íñaga márécí máré mothá ma p'ísh1i. mín mbálé baro á maabá ágarrañí ané k'ala geedíe maré thama albaal alqalámá rothoegú mbá holí tha garrayu. máábá ágarrañí ané p'ulá geedíe gíñ gí mare assaqa garra mare maabí tha are.

masal:- alá garra tha boloyu p'íshí

- alá dama alkítabí ma p'íshí bak'a p'árre are thá alkítab

- bak'á hasíbíla rothaqí u bak'á ak'ík'íthúñúlanéyu

alá mada shuruña ma p'íshí.

Ak'ítho alú 2:- Rotha

▪ Alá rothuqí tha anuk'út'á ma dado alú

▪ Alá da arraqí alúgú tha anuk'uta' ma dado alú.

Ak'ítho alú 3:- Alk'anúná rotho

▪ Alá gía rotha tha alhurufíñúnúñgú

▪ alá ahulú alhurufígu alá gía rotha tháñ

▪ Alá ahóra alharífá negasí tha rothayu alá gía rotha.

▪ Alá gía rothagu holloñoníñ mbá garralagu ma d'uk'unuñ.

3. sharaha

Gíñ k'abí addarsá lé geedí garraqí alá abad'íñegú na algudúrá mare márécí gíarotha t'ok'ologú mmaane.

Mín tha thañorndú gíñna rothá t'ok'oló tháñ d'uk'onuñ rotha zííqí are alú

holloñoníñ mbá ma d'uk'unuñ mmane. rotha zííqí are alú holo ñoníñ mbá

da almááná d'afaruqí lakín ma gía ma d'uk'unuñ méré da almaqáná máñ shíñ gudur. mbálégú:-

masal ír + k'osh = ír- k'osh

ndu + fuudí= ndu- fuudí

shulí + ñeera= shúl ñeera

are + guundí= are-gundí

bua+ alu= bua- alu

shulí+ bua= shúl- bua

ndu + are= ndu- are

mís'e + huhulu= mís'e – huhulu

shulí + ndu= shulí- ndu

- Alá akada ma geedí tímma rotha negasígu thandu u tha garra.
- Alá daa geedíe rothá maayu alhuruf míllañ maré gía rotháñgúnúñgú alá akada ma gí mare.
- Alá daa geedíe qí geeráñgúnúñgú mare gía rotha zíí are alú holoñoníñ mba garrala ma d'uk'unuñ alá akada ma gí mare.

7. mothá qí geeró

Ak'ítho alú 1:- garra u fagadá

1. asse walla bus'añ.

I. Asse

a. Asse

M. Busañ

L. bus'añ

D. Bus'añ.

Ak'ítho alú 3:- Alk'anúná rotho

1. alá gía rotháñgúnúñgu tha alharífá zííqí tha asandúk'á zíyunduyleyu.

D	A	L	M
E	d'	i	u
b	o	ñ	g

Alí Abuñ Adam

mía   gadí   Ado
mu   galí   Abad'í
or   Uñ   d'añí
ro   an   gulí.

yamuth (Alhissa 5)

(Alhissa 5)

1. Alhadá k'ed'egu

Ak'ítho alú 1:- garra u fagadá

- maré rothuqí tha anuk'út'á qírothuo alú
- maré garra gárma ma halíyu tha alfasílu
- maré rothuqí tha d'ak'óthá holí alú tha garrayu.

Ak'ítho alú 2:- Alk'anúná rotho

- maré gía rotha s'uruñígu ma p'íshí.
- maré ahóra añíyu d'ak'óthá daala martheqí
- maré bíida alqísm alú u zízí alú tha rothá s'uruñíyu.

Ak'ítho alú 3:- kataba

- maré k'oda rotha s'uruñí wála ma tímmaqí
- maré kataba rotha, rothá d'ugurí u rothá s'uruñí tha añá mareyu.
- maré kataba katabá ma p'íshí

Ak'ítho alú 4:- Rotha

- Maré rorhuqí nafar nafar u tha abuura

- maré shak'ala qí geera daala martheqí nafar nafar u tha abuura maré rothqí tha alú tha alfasílu.
- maré rothuqí tha alqadab ma p'íshí.

2. Gíñ dám addarsále:-

ak'ítho alú 1:- garra u fagadá

- Alá rothuí tha anuk'ut'á qí rothuo alú
- Ala gárra garra
- Alá maothá d'ak'óthá d'ethí tha garrayu

Ak'ítho alu 2:- Alk'anúná rotho

- Alá dama alqádabá rotho ma p'íshí alá gía- rotha
- rothá d'ugurígu u rothá s'uruñigu
- maré ahóra añíyú wála ma mothágú
- Alá fagada alqísm(hu) u zíí tha rothá s'uruñíyú.
- Ala kataba alqísh (hu)u zíí tha rotha s'uruñíyu.

3. sharaha

thaqígeera garraoléyúgu

1. Ad'añthíñ algudúrá ndú
2. rothá fíílí zííqí tha garrayu maré ahuluqí tha añá maréle
3. katabíla alé shañ tham añá maréqí tha albaal.

Anshañ shugó alá daaga rothamáñgú. maré fagada mbá ma húa(alqísm) u mbá zíízí.

- maré fagada alqísm (hu) u zíízí rotho mare nafaqaqí tháñ.
- k'abí mارة fagada zíízí rotho mbá nafaqa mareqí tháñ tha rothá s'uruñíyu.

masa:

I. Álí baala ade tha almadarásúe

A. Halíma k'ur añ tha k'uk'uk'a d'aañí

M. ysín e thañí bíflo

L. shúl Abdu k'os'íyu

4. shambá daala addarsále:-

gabaal ñgo thará addarsá t'ok'oloqí k'abí ñgo mátha addarsá d'afare thí

Ak'ítho alú 1:- garra u fagadá

gabaal alá thará garra k'alíqí tha yamuth k'abí alá arothú geedíqí tha anuk'út'á qí rothwo alú mín mbálo barao:-

- Alá daaga thañorgú mare garra ma halíyu
- Alá daaga thañorgu mare mothá d'ak'othá qí geero gú mbá holí tha garrayu
- Alá madíñaga asuragu alá d'ak'otha mare na almaqáná gíñ madíñe.

Ak'ítho alú 2:- Alk'anúná rotho

- Alá agíthíña qí geeragu zíqí tha ak'ítho alú holoñoníñu nafar nafar u tha abuura.
- Alá agarraña qí geeragú shak'alo mare tha alfasílu.
- Alá k'ala geedíe méré d'ak'otha gíñ wála hío méré alú mare d'ak'othayu alá baro kataba marthe tha asabúrá are maré mothá ma qíméré
- Alá da qí abad'íña.

Ak'ítho alú 3:- kataba

- Alá ahórhíña geedí rotha s'uruñí wálama ahora
- Alá abad'íñegú maré garra gíñ ma kataba mín mbálé baro k'abí alá daa algírayále tha tha abuura, thaqí rothua..... adí maíllañ

5. Gíñ p'adí addarsále:-

- Alkartón u asandúk'á zíyunduyu maayu almaqáná rotho mbá d'afaruqí masal shuní s'auearí.

- Asandúk'á zíyundúyú maayu rothá s'uruñí mbá wála maqí k'oda.

6. qí abara u íyú p'eera

- Alá agíthíña geedí d'ak'otha zíqí thá ak'ítho alú 1.2.u 3 alú nafar nafar u tha abuura
- Alá agíthíña geedí d'ak'otha zíqí ha ak'ítho alú 2 tha anímíra 1 alá p'eerayugu mare ahóra rothá s'uruñí wála ma ímma tha rotha p'íshí
- Alá agíthíña ak'ítho alú 2 u 3 shúgo.

7. Mothá qí geero

Ak'ítho alú 1:- garra u fagadá

1. I Assé

A. bus'añ

M. Asse

L. bus'añ

2. I . mín k'afa ndímíílu

A. tha yamuth meñele

M. añá bad'í añ u añ burga fíri aluqígu

L añ as'ara añañk'a u añ dííra fuula s'ak'oyu mba rabaqa

yamuth

ak'ítho alu 2:- Alk'anúná rothó.

2. I. Olune

A. yamuth

M. idele

L. as'ara

4. I. zízí

I. zízí

A. zízí

M. Alqí sim (hu)

L. alqísím (hu)

- ála k'ala geedíe máre mótha d'ok'otha húhóqígú mín thá garrayú.
- ála d'ok'otha geedígú
- ala arothu geedíqí d'ok'otheqí

Ak'ítho álu 2:- Garra fagada

- ála múfa azañ- zaña
- ála gía rothá tok'ológú
- alá da almaqana rothá t'okoóeqí
- alá gía almaqaná namuqí mbá rothó.
- ala gía rothañ gunuñgu mba da almaqana mín thá rotha d'uk'únúñú.
- ála gía rothá s'uruñí
- ála da almáqáná rothó.

Ak'ítho alu 3:- kataba

- ala kataba gíñ thík'u thá añáñk'ayú
- ala kataba gíñ s'ík'a maabíe (martheqí)
- ála kátaba tha asát'úru map'íshí.

Ak'ítho alu 4:- Rotha.

- ála rotha rtoha tha abuura
- ála rotha alfasíle gíñ thík'o mare maín tha abuurayu
- ala rotha gíñ bushu thaayu u mba ñero mba thík'uqígu tha añu.

3. sharaha

Asaqa garrala addarsale geedí maal garra alluk'agu k'abíla sha mare maada almaqana rotho ala daa geedí rotha d'afaruqígu. u sha máre maada na almaqana k'abí ala sharaha. qíarothua u allama gígí.

Ñonsho

Alhíssa 4Á.

Alhadaf:-

Ak'ítho alu 1:- Garra u fagada

- Máré rothuqí tha annúk'utá rothulá qí thaalú
- máré áhalíña boloyú máreyú máré gárra garra tha alfásílú.
- máré mótha d'ok'othá húhóqígú míñ thá garrayu

Ak'ítho alu 2:- Alkanúná rothó

- máré da almáqáná othó
- mare gía rotháñ gunuñ mín tha rotha d'uk'ounuñu
- mare gía rotha s'o'uriñí tháñ.

Ak'ítho alu 3:- kataba

- mare kataba alqísíma gíñ thík'uígu tha addaramareyu.
- mare rotha s'es'eríña s'ík'a marthqí
- már1é kátabá rothá daola martheqí.

Ak'ítho alu 4: Rotha.

2. gíñ dám áddarsalé:-

ak'íthoalu 1:- garra u fagada

- álá árothu geedíqí tha anúk'út'á qí arothúa álú
- ala k'ala geedíe mare garra mahalíyu.

1. Almaqana rotho mba shabbahuqí u mba d'afaruqí

I. rotha almaqana ghabbauqí sadarí ane ma rotha alk'amuzu (addíkshinar) almaqana rotha shabbahuqí:- shabbahuqí tha allón, thá zízí u tha at'ábí mmaané másal:-

- 1) agur= alú
- 2) haaqí= limmaqí
- 3) k'abi= fed'í

4) ñonsho ír= ñonsho horoñ

5) gía= shak'ala.

6) famílí=maabí

A. Alaqana rotha d'afaruqí shíñ d'afaruqígu tha allón, tha zízí u tha at'abí máregú

masal :- 1 ñonsho k'osh ñonshoír

2. ídale= níñele

3. k'os'í= d'añí

4. ñonsho miílí= ñonsho beñení

5. menemeníñí= k'así.

2. Rotha are u rotha gundí.

- rothá gádar alú máre almáqáná daa méré ma áhululáqí thá rotháñgúnuñalegú almáqáná gídí méré d'afaru alúgú.

I. **Rotha are:-** Almaqáná rothólé gadarí áiyúma qí k'as'ua (qík'ak'ahua)

Masal :- thíñane, naguthane, s'ek'elane' k'okdane alu, bííd'ane, s'omane... adígu míllañ.

A. **Rotha gundí:-** Almáanarothólé rotha mahuluqóí tha rotháñgunuñle almáana dane níñeñ aulla sha Rotha gundí.

másal:- thíñagí ndutháñ= thíñagí fuudáñk'óthí

- a d'asháyu= ap'iishágá áñ
- A k'ítha bíshí= thuralíqí
- A mushe= fíagí
- A bud'e = a hájálé.

Ashan shugo k'abí ala faro geedíe rotháñgunuñgu mba daa marthe almaqana mare allamethañgu u mare shak'ala.

4. **sha mbá daalá áddarsalé:-**

sha ale zañzáña addarsa d'afare k'abí ala d'ok'ota geedí
d'ok'othágunuñgu mare rothuqí thaalú u méré mótha álé baró thará
addársá t'ok'ólóqí.

Ak'ítho alu 1:- Garra u fagada

- Anúk'útá rothuláqí thaalú mbá zíí tha addárs áléyú álá árothu geedíqí
thaalú u álé ágarr aña maré tha alfásílú.
- Mín mba garrane geedí k'abí a máábá agarrañ ane garra marthe marra
ane ma marthelmasal.
- ala k'alagagu sha mare garra thaare mare tha bíshíyu.
- álá agíthíña d'ok'othá d'ethígú mínt á garayú.

Ak'íthoalu 2:- Alk'anúná rothó.

Almaqáná rothá wálá hío geedíalugu ala ahulumartheqí tha rotha almaqana
madí mare ala madíña marthe tha sawara. tha rasama u tha ginéqí pulíñagú
shá méré maada

- álá agíthíña geedí qí geera zíí tha ak'ítho alu holoñeníñu (2) tha
abuura. nafar nafar, maashuk'ula thaayu u ma ashúk'úlá alfásílú.
- álá k'ala geedíé méré mádíña gíñ shak'álo máreqí tha abuurá u náfar
náfar.
- Ala k'ala geedíé asáqa mba madíñ méré gíñ shak'alo mareqí tha
abuura mare moothu alu maqímáre (mabolámáre)

Ak'ítho alu 3:- kataba

- álá k'ala geedíé méré kátabo gíñ zíítha aña mareyu mare madíñaqí.
- álá k'ala geedíé méré kátabo attaqaríhá álu méré gárra ahap'únáthé.
- ala k'ala geedíé mare katabo rotha ak'íthogu u rotha s'uruñíñgunuñgu
méré ábad'íña thaba tháñ
- álá ákatabíña geedí alqádabá rothó k'abí álá ákatabíña geedí thaalú.

- ala hoshala gíñ katabo geeí thañ ala sahaha martheqí u ala abad'íñaqígu.

Ak'ítho alu 4:- Rotha

- geedí gíñ maado mareqí gíñ haalo mareyu. gíñ hosholo mare tháñ u gíñ madí mare k'abá mارة mádíña ahap'unáthéqí tha alfásílú. mbalegu náfaa maré shá mارة:-
- ad'añthíña algudura rothó
- ad'añthíña alqadábá rothó u íle thamthám ma p'íhsí
- ád'añthíña qí rothuá mارة tha abuura.

5. Gíñ p'adí addársalé:-

- asúragú
- sawara(rasama)
- Alkartona mas'íñagu

6. qí abara u Iyú p'eera

- ala madíñaga gíñ thík'uqígu tha añña mareyu ámارة rotha na alqísma mare u ala akadagu ma gíó mare rotha daa almaqana thañgu.

7. Mothá qígeeró

Ak'ítho alu 1:- Assé wálla bus'añ

- I. bus'añ
- A. bus'añ
- M. Assé
- L. bus'añ
- D. bus'añ.

Ak'ítho alu 2:- Alk'anúná rothó

1. Almaqana rotha shabbahauqí

- I. agur= alu

A. Famílí= maabí

M. gía= sha k'ala

L. azud'u = agubaalú

D. ñonshóhóróñ= ñonsóir

2. I. Horoñ

L. baabas'

▪ ro

▪ baas'a

▪ or

▪ bas'á

A. añbad'áñgañ

- añ

- babad'

M huhulu

3. I. waza

A. alkúburí

M. arabbaba(abañk'arañ)

L. alqíbrík

D. p'aalí.

Geedíqí thamthám tha albáál

1. Alhadafa addersale:-

alhíssa 4

Ak'ítho alu 1:- Gara u fagada

- mare gárra garra ma halíyu
- mare thama íle garrayeqí
- mare rotha rotha fíílí garraó
- márez d'ok'otha gíñ wálá híó márez álúyú.
- márez mótha d'ok'othá deethóqígú mín thá garrayú.

Ak'íthoalu 2:- Alk'anúná rothó

- márez da almáqáná róthá shabbahauqí u mbá róthá d'afaruqí
- márez rothuqí tha abuura.

Ak'ítho alu 3:- kataba.

- mǎré kátaba rothá s'uruñígú.

Ak'ítho lau 4:- Rotha

- mǎré zía thaabuura mǎré rothuqí tha albáá thamthámá gíflá geedíé há añña máreyú.
- mare rotha tha alqadab tha qí rothuayu
- mǎré rotha s'as'eríñá haaló máreyú

2. Gíñ dǎm áddarsalé

Ak'ítho alu 1:- Garra u fagada

- ala rothuqí tha anuk'uta' qí rothuó álú
- álá gárra mahalíyu
- álá tháma íle garrayé
- ala gárra tha bíshíyu.
- álá rotha rotha fíflí garraó
- álá mótha d'ok'othagú tha ndu

Ak'ítho alú 2:- Alk'anúna rótho

- ala gía almaqana rotho maba shabbahauqí u mba d'afaruqí tha abuura
- álá rothuqí thá gíñ shák'álólá alú tha alfásílú.

Ak'ítho alu 3:- kataba

- álá kátaba ro thá s'uríñígú
- álá gárra gíñ kátábólagu thaalfásílú

Ak'ítho alu 4:- Rotha

- ala gía qírothu atha abuura
- álá gía qí rothua map'iishí
- álá rotha tha qírothuayu ma p'íishí
- álá rotha gíñ haalóláyú.
- álá daa qí abad'íña tha abuurayú.

4. sha mbá dalá addársalé

- ala d'okotha geedí addarsa d'afáregu mare zañzáña ale baro thara addarsa t'ok'olo qí

Ak'ítho alu 1:- Garra u fagada

- álá kátaba annúk'út'á rothuláqí thaalú tha asabúúrayú ágeéd'í rothuqí thaalú
- álá ágarraña geedí garra mahalíyu
- álá ágarraña geedí garra tha arráha (tha bíshíyu)
- álá árothíña geedí rothá fíílí garraoa alfásílu.
- ala dok'otha geedí d'ok'otha huhuqígu mínta garrayu.

Ak'ítho alu 2:- Alk'anúná rothó

Tha addarsaleyú geedí k'abíla méré :-

- daa a almaqana rotha shabbahauqí
- gía almaqana rotha d'afaruqí
- gía rothá s'uríñígu
- gía rothañgunuñgu mín thá rothayú

ashan shugo k'abí ala agííthíña geedí qígeera holígu tha alkitaaba algírayoyu ma p'ishí.

Ak'ítho alu 3:- kataba

- tha addarsleyu sha geedí méré katabo gíñ zíí tha adaara mareyu k'abí mare:-
- maada kataba tha asat'uru ma p'ishí
- kátaba attqáríhá álú maré ma p'ishí ashan shu go ala daa geedíe qígeera zííqígu tha alkitaaba algírayoyu ma ashuk'ula thaayu u ashuk'ula alfásílu.
- Á máábá agarraqí abad'íña geedíqí mare kgarra gíndalía u s'as'aríñagu tha alfásílu.

Ak'ítho alú 4:- Rotha

- Alá arothú geedíqí tha buura maré rotha gíñ gífla geedí tha alu mbá p'íshí u mbá shuní.
- Alá abad'íña geedíqí maré rotha gíñ rothuo mareqí tha alutha alfasílu.
- Alá afagadíña geedí gíñ gífla geedíte mbá p'íshí
- Alá daa geedíe thañor maré d'ak'otha d'ak'othayu u maré rothúqí tha alú.
- Alá abad'íña geedíqí mare rotha wála ma híbí añgú.

5. Gíñ p'adí addarsálé:-

- alkartólná maayu rothá s'uruñígu
- Alkartóná maayu rotha, alhuruf, rotha ak'ítho u rotha s'uruñí ma kataba thá asat'ur are ma p'íshí
- Asandúk'á zíyundumbá maayu almaqáná rotho mbá shabbahuqí u mbá d'afaruqí

6. qí abara u íyú p'eera

- ala p'eerayugu ala agada magadarígu mare motha d'ok'otha ndu mba zí tha ak'ítho alu " 1" ñu
- ala d'ok'otha d'ok'ota zí tha ak'ítho alu " 2" ñu ala akadagu ma gíí mare u ma madíñ mareqí
- Ala akadagu makatabí tha asat'ur are map'íshi u ala daa ga gíñ makataba mañgu ala albarane thañgu makatabí marema p'íshí.

7. Mothá qí geero

Ak'ítho alu 1:- garra u fagadá

1. Asse wálla bus'añ

I bus'añ

A. Asse

M. bus'añ

Ak'ítho alú 2:- Alk'anúná rotho

1. Almaqáná rothó mbá shabbahauqí

I. díd'í= fet'ek'í

A. Dama= has'ula = mufa

M. Gís'a = ás'ara

2. Almaqáná rotho mbá d'afaruqí

I huushú áre= s'ar áre

A. shol gundí= madí gundí

M. Abbayathá= Ammayathá

L. Abada- are= mís'mís'íña áre

D magundí= tharthe

Gíñ bílo fas'íla tha agoñu

1. Alhadafa addarsale:-

Ak'íthoalu 1:- **Garra u fagada**

- méré gárra garrá daalá máthéqí
- méré mótha dok'othá húhóqígú míñ thá garrayú tha ndu.

Ak'ítho alu 2:- Rotha

- mare rothuí tha annuk'ut'a dauolaqí thaalu mba arothu maabíqí.
- mare rtothuqí tha abuura -yu map'íshí

Ak'ítho alu 3:- Alk'anuna rothó

- méré áhora rothá gáshóqí thá rothá s'uruñíyú.
- méré gía rothá s'uruñí míhntá rothá ma da- dóyú.

2. **Gíñ dám áddarsalé**

Ak'ítho alu 1:- Garra u fagadá

- Alá gárra garra

- Alá mothá d'ak'otha tha ndu

Ak'ítho alú 2:- Rotha

- Alá rothúqí tha anuk'ut'á qí rothuo álu
- Alá rotha tha alqadáb tha qí rothuayu

Ak'ítho alú 3:- Alk'anúná rotho

- Alá tímmá rotha s'uruñí wála ma tímma
- alá tímma rotha negasí tha rothá s'uruñíyu.
- Alá gía rothá s'uruñí tha rotha ma dado.

4. shambá daala addarsálé:-

- Ala d'ok'otha geedí addarsa d'afaregu méré zañzaña ala baro thara addarsá t'ok'oloqí Alá madíña geedíe sha asaqa gárra méré garra rotha thík'í mare mbá bad'í marthe álu méré mufa tha azañzáñá mareyu. alá agíthíña geedí d'ok'otháñgunuñgu mín mbá gárra méré garra.

5. Gíñ p'adí addarsálé:-

- Alkartoná maayu rothagu
- Asabúrá dam rothá s'uruñí mbá d'afaru álugu
- Alwargá maayu almodelgu

6 qí abara u íyú p'eera

- Ala akada ma geedí gadarí maré mothá d'ok'othagu zíqí thalkítábá algírayoyu u alá físhdaa geedíe d'ok'otháñgunuñgu mabá huluqí tha gíñ dam addarsalale alá akada ma gadar méré mothá.

7. mothá qí geeró

Ak'ítho alú 1:- Garra u fagadá

1. Asse walla bus'añ

I. Bus'añ

A. bus'añ

M. bus'añ

L. bus'añ

D. Asse

Annímírá ndú albarto Alhíssa 2

I. Alhadafá k'ed'egu:-

Ak'ítho alú 1:- garra u fagada

- maré gárra garra daala martheqí
- maré mothá d'ak'othagu thandú

Ak'ítho alú 2:- kataba

- maré katabá annímírá ndú albarto mín 1- 100
- maré amad'ú annímírá ndú albarto gundí ma p'íshí
- maré ahulú almaqáná rothóqí mbá shabbahuqí

2. Gíñ dam addrsálé:-

Ak'ítho alú 1:- garra u fagadá

- Alá kataba annímírá Albarto mín 1- 100
- Alá ámad'ú annímírá Albarto gundí ma p'íshí
- Alá daa almaqánárothó mbá shabbahauqí rothó

3. sharaha

Ak'ítho alu 2:-

alí sháñ anímira ndu albarto ma qí madíña míllñ tha alkítaaba algírayoyu ma mathí mathala marthethí p'íshí millañ.

4. sha mbá daalá áddársálé:-

- ala d'ok'otha geedí gíñ garrá mare tha addarsa d'afareyu sha méré zañzaña ala baro thara addarsa t'ok'olóqí. mín mbale baro álé abad'íña geedíqí amaré rothuqí tha anúk'út'á qí rothu óálú.

- ala agarraña geeí garra tha bíshíyu u asaqa garra mare rotha thík'ímare tha garrayu mba wala hí mare alu ala faraga marthe shímíñ shá máré múfa tha zañzaña.
- Ala daa geedíe qí geera u d'ok'otháñgunuñgu mba huluqí tha gíñ dam addrsalele.

5. Gíñ p'adí addarsale:-

- Alkartona maayu anímíra ndu albarto
- alkartona barshíñí mba maayu anímíragu.

6. qí abara u Iyú p'eera

- Alhadafá gíñ dam addarsaé á geedí gárraqí máré maada anímíra ndú albartou mare nafaqa qí tháñ ñínéñ maane / ashan shugo ala akada ma geedí gadarí mare garra u mare fagada animítra ndu albarto mín 1- 100yu.

7. Motha qí geeró

ak'ítho alu 1:- Garra u fagada

Assé walla bus'añ

I. Assé

A. bus'añ

M. bus'añ

L. bus'añ

D. Assé

Ak'íthoalu:-2 kataba

8. qí ahulua rotha shabbahuqí

1. ndu= Aluk'a

2. gashqí= bak'alá

3. mbá t'ok'olo= mbá hasso

4. thohe= k'ayare

5. bíflo=- k'os'íñí
6. mannak'ú= d'uk'únúñ
7. D'uk'e= shaaré
8. fágada= maada
9. d'áñí= hór añ.

Albarnámíjá máábí shúl dúk'unuñ

1. Alhádáfa addarsale:-

Alhísa 3

Ak'ítho alu d'uk'unuñ:- Garra u fagada

- méré motha d'ok'othagú tha ndu

Ak'ítho alu 2:- kataba

- méré náfaqaqí thá rothá zíqí are alu holoñoníñ mare gía rothá s'uruñí tháñ
- mare nafaqaqí tha alqaláámá hu ashuruño u tha alqaláámá rotho ad'uguriño méré kataba
alqísma magígí mín thá rothayú u mín tha rotha zíqí are alu holoñoníñu mba garrala mad'uk'únúñ
- Mare nafaqqí tha alqalaama hu shuruñó mare afaru fuuda arríalat gundí tha algírshatale tha kataba tha anímíra.

Ak'ítho alu 3:- Rotha

- méré rothuqí tha annuk'ut'a qí rothuo alu tha abuura.
- méré mádíñá gíña rothuo méréqí thaalú tha abuurayú.

2. gíñ dám áddarsalé:-

Ak'ítho alu d'uk'unuñ :- garra u fagada

- ala motha d'ok'othá d'ethí mín thá anrrayú.

Ak'ítho alu 2:- kataba

- Ala nafaqí tha alqalaama alfasílo ale gía rotha zí are alu holoñoníñ mbagarrala mad'uk'unuñ.

- Ala gía rotha s'uruñí
- Ala nafaqaqí tha annuk'ut'a hu shuruño
- Álá kátaba tha ad'uguríña
- Álá áfaru fuuda arríalát gundí tha algírsátalé

Ak'itho alu 3:- Rotha

- Álá rothúqí tha abuurá.
- Álá mádíña gíñ fágádóláqí mín tha alú buurayú

3. sharaha :- alqísmá anuk'ut'añgunúnúñgú u mbá alqalaamañgúnúnúñgú alqaláamá rothó mmaa maré.

- Annuk'ut'agu u alqaláamagú d'afaru thá zízí u thá gíñ náfaqagaláne tháñgú. maabá gárraqí rothá katabone sha álá fágada nalmáqáná k'abone thá rothá s'uruñíyú ílla tha alqalaama rothó ñínéñ gádarñane shá añ fágada.

Alaqalaama hu shuruño gíñ nafaqagane:-

- náfagaqí rotha ad'uguríñéqí

masal:-

- Addís Ábába= A.A
- Belashangul gumuz= B.G
- Addíktor= Addi.r
- náfaqaqíálá ad'afaru fuuda arríal tháñ tha algíríshale:-

masal:- Áshara gíné= 100. 00

- tamanía u arbaqín ríal unus= 48.50

- ríalén u nus= 2.50
- Ashara ríal u sabaqa gurúsh u nus= 10.75
- nafaqaqí ala kataba anímíra zí d'uk'unuñ d'uk'unuñ makatabala tha bulue u thañor tha theeleye..

masal:- Anímíra thoñor tha theeleye

1,2,3,4... adí

- Anímíra thá búlúé:-

1

2

3

4

.

.

.

Adí

4. sha mbá daalá addársalé:-

- awal ala matha geedíe gíñ garrao méré thí tha addarsa d'afareyu ala baro badaqa geedíe addarsa t'ok'olo. ála rotha geedíe sha rotha wala gadaro mare shá méré maada na almaqana k'ed'e thá garrayú mbá múfó méré tha azañzaña máreyú méré d'ok'o thayu. mín mbálo baró ala agíthíña (ashak'alíña) geedí qí geera zíí tha alkítáábá algírayóyú. ala agíthíña geedí qígeera tha ashuk'ula thaayu U tha ashuk'ula alfasílu tha abuura. d'uk'unuñ d'uk'uñ sha mba gíó marene tha ak'us'o holoñoníñu mín tha alkítaaba algírayoyu.

5. Gíñ padí addarsale:-

- fílash kard u asanduk'a maayu rotha maayu alqalaama rothó (-,., /-/)

6. qí abara u Iyú p'eera

- ála dá geedíe rothá damúqí tha alqaláámá rtothóle ála áshak'olíña maré.
- ala daa geedíe d'ok'othañgunuñgu mba huluqí tha gíñ dám addarsalale tha ashuk'ula thaayu u
- tha mba alfasílu.

8. Motha qí geeró

Ak'ítho alu 2:- rotha

1. Rotha damu gundí mba zíqí are alu holoñoníngu mba garrala mad'uk'unuñ mare daa almaqana mañ.

I. shulí:-

- shul- ñeera
- shul- buayu
- shul- hu
- shul- algíríst'anu
- shul- alu

A.Are:_

- are- hu
- are- alu
- are- bush
- are- gundí

M. ndu:-

- ndu- hu
- ndu- alu
- ndu- íñ
- ndu- fuudí
- ndu- shafa

L. Thaba:-

- tahaba – alu
- thaba- are
- thaba- are
- thaba- íyu

- thaba- gundí

B. s'ís'ía:-

- s'ís'ía- are
- s'ís'ía- hu
- s'ís'ía- bua
- s'ís'ía – alu
- s'ís'ía- fíílí

3. Tha alharífu tha anímíra

- sabaqa gurush u nus 0.75
- hamíst'a shar gírish 1.50
- talata ríal 3.50
- Ishírí ríal u gírshen 20.20

Aksun

alhíssa 8

1. Alhadafa addarsale:-

Ak'ítho alu 1: - Garra u fagada

- m'aré g'arra katabá daólá m'arthéqí
- mare rotha gíñ hío mare alu mín tha gíñ garrao mareyu.

Ak'ítho alu 2:- Alk'anúná rothó

- m'aré da almáqáná róthá namuqí
- m'aré dá almáqáná róthá d'afaruqí

Ak'ítho alu 3:- Rotha

- mare thík'a rothañgunúñ mín tha gíñ d'afarquíyu
- mare rothuqí tha almaqana u tha alfaídta fíílí thík'íla gineñgunun tháñ.

2. Gíñ dam áddarsalé.

Ak'ítho alu 1:- Garra u fagada

- ála gárra garrá madaadó.
- ála mótha d'ok'othagú tha ndu.

Ak'íthoalu 2:- Alk'anúná rothó

- ala da rothe almáqána rotha namuqígu
- ala da rothe almaqana rotha d'afaruqí

Ak'íthoalu 3:- Rotha

- Ála thík'a alhábar míñ thá thoñoríndúñgúnúñgú.
- ála rothuqí thá fíílí almaqaná umbá alfaídá thík'ílá alhábarthaalú.

3. sharaha:-

Ashákílgú. asúragú, sawaragú. asandúk'á zíyundugú u gíñ mádíñ gínéñ gúnuñígú maré thá hueqí u muñgunuñgu fíílí alhabaru mbá alhadafa gíñ jahasíla mmaane . nafaqaqígu mare daa alhabar. Gíllagu k'abí á máábá agarrañí ane madíña geedíe sha mare maada.

4. Sha mbá daalá addársalé:-

- ala d'ok'otha geedí gíñ garra mare tha addarsa d'afareyu ale baro badaqa addarsa t'ok'olo
- ála dáa geedíe asurañgunúñ gu ala abad'íñagá mareqí mare rotha na alhabara daane.
- ala daa geedíe sawarañgunúñgu ala abad'íñaga mareqí mare rotha na alhabara daane.
- ála daa geedíe asandúk'á zíiyundu ála ábadíñagá márécí márécí rotha naalhábará daané.

5. Gíñ p'adí addársalé:-

- Asuragu
- sawaragu
- Asanduk'á zíyundu dám ahabargu
- madelgu maayu asuragu

6. qí abara u íyú p'eera

Alá daa geedíe d'ak'othagú holuqá tha gíñ dám addársálale alá abad'íñaga maréqí méré mothá thandu u ha kataba ma ashuk'úlá thaayu u mbá alfsílu.

7. Mothá qí geeró

Ak'ítho alu 1:- Garra u fagada

1. Assé walla bus'añ

I. Assé

A. bus'añ

M. bus'añ

Ak'ítholu 2:- alk'anúná rothó

2. qí ahulua 1A. 2. D 3. L 4. M 5. I

almáqaana d'afarú qí mbá rothó

I sak'afaqí- gasha magundí

A mad'uk'unuñ= ma hórañ

M. shuní= s'awarí

L. k'edí= beeqí.

D. Adooqí= gashoqí.

Animira	gíñ dám áddars	Alhíssa
1	kataba garra thá boolayú halíyu thá bíira (mandáñ mandáñ)	6
2	Alk'anúnáñgúnuñ alú ahuha	3
3	qí nafaqa thá shúlí alkitaabú	2
4	qí nafaqa tha alhábará makatabá 4. 1. tha addíkshínarí	4

	4.2. tha ahuhaalú	
5	anak'ashuá (almafhúúma) 5.1. gundí amad'ú ásaqaó u mbá gíígu 5.2.2 Asábab u gíñ thík'ílá 5.3. agorua	5
6	Azañzaña mfua (has'ula)	3
7	garra ak'ítho kataba	4
8	katabá ajawabú (mbageeró)	4
9	Attaríha wala matímma qí k'ooda	2
10	qí ahuluá rothó	2
11	gíñ mádíñ alqadábá ának'ashuoqí mbá rothó 11.1. qí rothua 11.2. k'ala t'ua 11.3. aqíílí	6
12	rotha has'ula wala glígí ratamañthaalú.	4

Mís'e rabbaqa tha thañorndu (Alhíssa 6) t'ok'olo

1. Alhadafá Addarsale:-

Ak'ítho alú 1:- garra u fagada.

- maré rothuqí tha anuk'út'á qí rothuo alú
- maré gárra ma halíyu
- maré mothá d'ak'otha d'ethí mín tha garrayu

Ak'ítho alú 2:- Alk'anúná rothó

- maré gía rotha s'uruñígu

Ak'ítho alú 3:- garra

- maré gára rtotha dugurígu

- maré thama íle rothá d'uguríeqí
- maré gárra rothá bíílo d'uguríííñ gunuñgu

Ak'ítho alú 4:- kataba.

- maré katába s'as'aríñ a u gíñ daalíañgúnúñgu.
- maré katába katábá madíñ shúúna ej.aí fí edísuqí.

Ak'ítho alú 5: Rotha

- maré rothuqí tha abuura shamba rabbala mís'e.

2. Gíñ dám addársalé:_

Ak'ítho alú 1:- garra u fagadá\

- Alá rothuqí tha anuk'út'á qí rothuo alú
- Alá gárra garra ma hálíyu
- alá rotha gíñ rothí garra
- Alá mothá d'ak'otha d'ethí mín garrayu.

Ak'ítho alú 2: Alk'anúná rothó

- Alá gía rothá s'uruñigu.
- Alá gárra rothá s'uruñígu ma halíyu

Ak'ítho alú 3:- garra

- Alá garra rotha d'ugurí ma p'íshí
- alá madíña almaqáná rothá d'uguríqí
- alá gárra garra u rotha d'ugurígu.

Ak'ítho alú 4. kataba

- Alá kataba s'as'aríña u gíñ daalíañgúnúñgu
- alá kataba rotha madíñ shúúna ej, aí,fí edusuqí.

Ak'ítho alú 5:- Rotha

- Alá rothuqí tha abuura shamba rabbala mís'e
- alá madíña gíñ rothuolaqí tha alú tha abuura

3. sharaha

Tha addrsáleyú gíñ shak'alla shambá ad'a ñthíñlagarra gadará geedu ñínáñ maane sha alá ad'añthíña algudúrá geedu mbá garrao k'abí alá agaraña geedí garra, rotha d'ugurígú. á maabá ágarañí áné jahazaqí míllañ áné agaraña geedí garra ma p'íshí alé- sháñ ñínañ k'abíla shala maadá mín tha gíñ k'abílayú mín tha nduyú / tha aluk'ayú)

4. **shambá daalá addársalé:-**

á máábá ágarrañí áné d'ak'othá geedí gíñ garrá méré tha addársá d'afareyu shá méré zañzaña alá baró thara addársá t'ok'oloqí.

- Alá kataba anuk'út'á qí rothuo tha asabura are.
- Alá katába alú algírayo tha asaburá are
- mín mbá rothu geedíqí tha anuk'út'á qí rothuo alú alá baró k'ala geedíe maré gárra garra ma halíyu maré ahathaga nafar nafar wálla d'uk'únuñ d'uk'unuñ.
- k'abí alá abad'íñ a geeíqígu k'illíñ mare zía tha garrayu.
- k'abí alá daa geedíe rothá u rotha ak'ítho zíí tha alkítabá algírayoyu maré gía rothá s'uruñí tháñgu. alá baro agarraña méré wálla alá k'ala martheqí maré garra tha alfasílu.
- Alá k'ala geedíe maré katábó garra madíñ shúúna ej, aí , fí edusuqí maré gárra tha alfasílu.
- Alá k'ala geedíe maré gía rothá s'uruñíñgúnúñgú maré gárra tha abuura.
- á máábá ágarrañí áné abad'íña geedíqí maré rothuqí tha abuura.

5. **qí abara u Iyú p'eera**

- ala abara geedíqígu ma gadarígu méré motha gíñ garrao mare tha anímíra 1- u tha " 2" nu

- ála daa geedíe gíñ gárrao méré tha ak'ítho alú hóloñóníñu ma ashúk'óula thaayu u ma mba alfasílu ale sahaha martheqí.
- ála daa geedíe garra mare gárra u ala daaga ashuk'ula thaayugu mare shak'ala u ale sahaha marthéí.

6. Gíñ p'adí addársále:-

- alwarga maayu kataba tha s'as'aríñagu u tha gíñ daalíagu.
- alwárgá maayú rotha bíllo d'úgurígú.

7. Mothá qí geeró.

Ak'ítho alu 1:- garra u fagada

Assé walla bus'áñ

I. bus'áñ

A. Assé

M. Assé

L. bus'áñ

Ak'ítho alu 22:- Alk'anúná rothó

2. Rotha s'uruñí gígí

I. ej Aí . Fí edís= ej . Aífí edís badíñgíña wala gídí addawa maane

A . rabba= Mis'e rabba tha thoño ríndu t'ok'olo daa alfáida p'íshi míllán

= mís'rabbaga gíñ p'íshí míllañ mmaana

M. shohora= Mahmmed gídí ashohora mís'o

= mís'e ole tha shohorayu

= shohora gíñ ol mís'e thaayu maane.

L. = p'í'p'ío= Mis'e mahmmed gídí p'ip'ío.

= Mís'e bíl- o ñineñ s'ulla sha p'ip'ío.

= beegu lafa p'ip'io

= mes'e musa p'eesha p'ip'io.

Gígí (Ashúk'ul) tha ab'uura

1. Alhádáfá addarsalé:-

Ak'ítho alu 1:- Garra u fagada

- máré gárra garra
- máré mádíña rotha fíílí garraóqí
- máré mótha d'ok'othá d'ethí mín thá garrayú tha ndu.

Ak'ítho alu 2:- Alk'anúná rothó

- máré gía rothá s'utúñígú

Ak'ítholu 3:- kataba u garra

- máré mádíña rothá máreqí tha abuura
- máré mádíña albarnámijá ashuk'ulúqí thá kataba
- máré áhuha alk'anúná abuuró álú

2. Gíñ dám áddarsalé:-

Ak'ítho alu 1:- Garra u fagada

- álá rothuqí tha anúk'út'á qí rothó álú
- álá gárra garra ma halíyu
- álá mádíña gíñ dám áddarsí
- álá gárra thá bíshíyu

Ak'ítho alu 2:- Alk'anúná rothó

- álá gía rothá s'uruñí.
- álá gárra rothá s'uruñí.
- Alá sharaha ratha u rotha ak'ítho.

Ak'ítho alú 3:- Rotha

- Alá rothuqí tha abuura tha anuqa shulí alkítabu álu.
- alá rotha wálla alá madíñ gíñ rothuoloqí tha álu.

3. sharaha:-

- thá addarsáleyu k'abí ámaabá ágarrañí ane p'ulá geedíe almaqáná shulí – alk'ítabu, alfaíta u alqadábá shulí- alkítabu map'íshí.

qí jahasa gabaal agarraña.

- Alá akada shulí alkítabu ma zíqí u wálá ma zíqí tha almadarasayu
- ma shulí – alkítabu shaarí tha almadarasayu k'abí alá madíña geedíe almodéla madíñ shulí- alkítabuqí.

4. shambá daalá addársalé:-

- Alá d'ak'otha geedí d'ak'otháñgu nuñgu mbá addársá d'afaré alá baró thara addársá t'ok'oloqí

tha ak'ítho alú 1:-

- Ala katába anuk'út'á qí rothuo tha asabúrá are u alá k'ala geedíe maré rothuqí tha alú.
- Alá kataba geedíe alú algírayo tha asabuare ualá gárra martheqí tha arraha
- Alá ágarraña geedí garra náfar náfar
- Alá madíña geedíe gárra ma p'íshí
- alá daa geedíe tháor máre rotha roñthá fíílí garrao.
- Alá abad'íña geedíqí máre mothá d'ak'o tha d'ethí tha garrayu tha ndu.

tha ak'ítho alú holoñoníñú

- Alá daa almaqáná rothá t'ok'olo mbá wála fagadó mare.
- alá abad'íña geedíqí maaré a sharahá rotho u mbá rothá ak'itho
- Aláa gíthíña geedí rotha s'uruñí mín tha rotha d'ethí mín tha garrayu.
- Alá arothú geedíqí ma shulí- alkítabu zíqí tha añá mareyu u ma shaarí
- ma shulí- alkítabu ma sharí tha añá máreyu alá madíñaga almodéla shulí- alkítabu alá madíña martheqí.

5. gíñ p'adí addársalé:-

- ma shulí- alkítabu zíqí tha almadarasu nafaqaqí alá madíña martheqí.
- jarítagú u gíñ ma katabá ñgúnúñgú.

6. Qí abara u íyú p'eera

- Alá daa geedíe d'ak'otháñgúnúñgú mbá huluqí tha gíñ dám addársalalé masal d'ak'otha zíiqí tha alkítaba gee duyúgú alá akada ma mothí mare

7. Mothá qí geeró.

Ak'ítho aú 1:- garra u fagadá

1. Assé walla bus'añ

I bus'añ

A. Asse

M. Asse

L. Bus'añ

D. bus'añ

Ak'ítho alú 2 : Alk'anúná rotho

a. maabí garraqígu . u maabí agarrañígu

I Alqayintí alkíataabugu:- masal :- rotha gubulugu, alkítaaba **attaqaríhugu, aljarídagu, almujalagu..... adí míllañ.**

S'ís'ía faas'a

1. Alhadáfá addarsalé:-

Alhísa 4

Ak'ítho 1:- Garra u fagada

- mare rothuqí tha annuk'ut'a qí rothuo alú.
- máré gárra garra.
- máré mótha d'ok'othá d'eetóqí mín thá garrayú.

Ak'ítho alu 2:- kataba

- máré kátaba rotha tha alhárif

Ak'ítho alu 3:- Alk'anúná rothó

- máré fágada shambá madí máré almáqáná rothó.
- máré gía rothá s'uruñí
- máré k'ábá almáqáná rótha alk'aamúzú máré ahuha alú.

- mare gía almaqana daa rootha maayu fííí u mba maayu rak'as'íña tháртоthá s'uruñí

Ak'íthoalu 4:- Rotha

- máré rothuqí tha abuura
- máré rotha gíñ rohuó máréqí thaalú tha alfásílú.

2. Gíñ dám áddarsalé

Ak'ítho alu 1:- Garra u fagada

- álá rothuqí thá annúk'út'áqí arothúyú
- álá gárra garra mahalíyu
- átá mótha d'ok'othá d'eethóqí mín thá garrayú.

Akitoalu 2:- kataba

- alá fágada gudí amad'úa alhurufatú
- álá kátaba rotha tha alhurufátí ma mad'u gundí map'íshí.
- allá kátaba tha asált'úru ma p'ishí

Ak'ítholu 3:- alka'anúná rothó.

- Álá maada almáqáná rothó.
- álá thík'a almáqáná rothó thaalk'aamúzú
- alá fágada almáqáná daa róthá gíólá tha uboolo yu fííí thá boooloyú rak'as'íña.

Ak'ítho alu 4:- Rotha

- álá rothuqí tha abuura shambá gádará álá thík'a almáqáná rothó
- álá rothuqí thá almáqáná u alfáídá ahuhá alú alú.
- álá rotha álfásílé gíñ thík'ólá thá qí rothuá abuuróyú.

3. sharaha

tha addársaléyú ágéedí:-

- mare gadara ro tha gígítha alhuruf ma madú gundí.

- máre fágada thoñoríndú thík'ílá almáqáná rothó tháñ tha alk'amúúzú.
- mare fagada alfaída ahuhaalú u shambá náfaqálane tháñ.
- máre gía rothá s'uruñígú.

4. shambá daalá addársalé:-

- sha geedí máre zañzaña addarsá d'afare ála d'ok'otha geedí d'okotha huluqí tha addársá gárrá marele ála baró thará addársá t'ok'olóqí.

Ma maabí féd'í ále daa algíráyámáñ k'abí ala kátaba anuk'ut'a qí rothuo tha asabúúra aré. ála baró daa geedíé máre mótha u máre rothoqí thaalú.

- Alá katábá alú algíráyo thá asabura are
- Alá gárrag tarra ma halíyú
- Alá gárra garra náfar náfar
- Alá abad'íña geeíqí máre rotha othá fíílí garrao
- Alá agíthíña d'akotha d'ethí mín tha garrayu
- Alá abad'íña geedíqí mare d'ak'otha añíy u u maré rothuqí.

tha ak'ítho alú 2 geedí garraqí:-

- sha máre fagada alhuruf gundí amad'ua ma p'íshí k'abi alá agíthíña geedí rotháñgúúñgú. ashan shugo k'abí ale p'aada geedí. mare zía d'uk'unuñ d'auk'unuñ u tha abuura alhurufa wala makabeqí map'íshí mare kataba ma mad'u gundí amaré p'úlíña hap'únáthéqí tha alfásílú.

Tha k'ítho alú tálátayú (3) geedí:-

- máre fágada gundí amad'úa alhurufatú.
- máre kátaba gundí amad'úa alhurufatú
- máre daa almáqáná rothó.

- mǎré gádara sha mbá thík'ílá almáqáná rothó tha alk'aamúzá.
- mǎré fágada almáqáná u alfaídá áhuhaalú u shambá náfaqaláne lháñ.
- mǎré gádara sha mbá gíflá rothá s'uruñígú marak'as'á alu.

ashan shúgó asáqá daalá geedíe addársálae k'abí álá náfaqaqí thá gíñ p'adí
addárs shá ané hía geedí alu mandáñ

Tha ak'ítho alu 4: (árbaqayu) tha alkítáábá algíráyóyú geedí gárraqígú:-

- mǎré ádañthíña at'ábá ashukulú tha abuura
- bak'í ageedí mare ahulu addarsí thá añá márele tha alú máre.

5. Gíñ p'adí addársalé:-

- Alkárdá maayú rothagú
- asurá gíñ ma faas'ámba d'afaruqígú
- ahuha alú alkitaabá d'afaru alúgú.

6. qí abara u Iyú p'eera.

- álá ábara u álá p'eera geedíyú tha ashúk'úlá alfasílú u tha ashúk'úlá
thaayu mbá d'afaruqígú.

7. Mothaqí qígeerógú:-

1. Asse wálla bus'añ

I. Assé

A. Assé

M. bus'añ

L. bus'añ

2. motha d'ugurígu

I. áné p'aara ashardída are.

A. shá mǎré d'oñonda mǎré ás'awarthíña añ

M. nafaqígu sha bak'a s'uune ashardída u gadarí ane paara munzu u
ane guuro ró.

L. sha ma maabí shutho ashadíl bak'a tham lale thírí sha hoshal nafíílí.

Ak'ítho alu 2:- kataba

3. motha ad'afarua rotho

I. p'íshí

A. wala nafaqí

M. 'hoshalí

L. d'íshe

D. dííra

Ak'ítho alu 3:1 Alk'anuna rotho

1. gígí rotha súríní

I. faas'a = yasín faasá almánga

A. Añgíshur= añgíshur nafaqaqí sha ane p'aara munzú

M. ful= ful nafaqaqí sha ale lak'as'a alwasaha thayueqí

L ñeera= maabíñk'a tha ñeera ñínéñ gíí méré shulí

D. Ashardída= s'ís'ía faas'a p'íshí sha ane p'aara ashardída are.

Asábab u gíñ thík'ílá

1. Alhádáfá addarsalé:-

Ak'ítho alu 1:- Garra u fagada

- méré gárra garra
- méré rothuqí thá garra alú
- méré mótha d'ok'othá huhoqígu mín thá garrayú.

Ak'ítho alu 2:- Alk'anúná rothó

- Méré gía rothá d'uguríní mín thá rothá s'us'uríníyú
- méré mus'a rothá s'uruñí mbá wálá ma katabá map'íshí.
- méré áhulu rothaqígú.

Ak'ítho alú 3:- kataba

- mǎré mǎdíña gíñ d'afaru rótha a lú thǎñ u mbá namune thǎñ thá k'ataba.

Ak'ítho alu 4:- Rotha

- mǎré rothuqí tha abuura
- mǎré rotha gíñ rothuó mǎré qí thaalú tha abuura.

2. Gíñ dǎm áddarsalé:-

Ak'ítho alú 1:- Garra u fagada

- áta rothuqí tha annúk'út'á árothu maabíqí thaalú
- alá gǎrra garra
- alá rotha alhádfá rothó.
- alá mótha d'ok'othá d'ethóqígú mǎñ thá garrayú.

Ak'íthoalú 2:- Alk'anúná rothó

- alá gía rothá d'uguríñí mǎn thá rothá s'us'uríñíyú.
- aía fágada rothá wálá ma katabá ma p'íshí
- alá fágada alqísímgú
- alá áhulu gíñ náfaqaqí alqísméqí

Ak'ítho alu 3:- kataba

- alá kátaba gíñ d'afaru u mbá namu róthá thǎñ

Ak'íthoalu 4:- Rotha

- alá rothuqí thá thoñoríndú thík'ílá gíñ thík'ílá tha alú.
- alá rothuqí tha abuura a lídá fírí thík'uqí álú tha añáñk'aayú.
- alá rotha qí rothuá abuuró tha ndu

3. sharaha

algírayalé k'abí ámáábá ágarrañí ané p'aada geedí sha mǎré akada gíñ dǎm addársalalé.

4. shambá daalá addársalé

Alá daa geedíe d'ak'otháñgúnúñgú shá mǎré zǎñzaña addársá d'afareqí alé thara addársá t'ok'oloqí u k'abí alé baró gía gíñlegú holítha bulueqí

- Alá kataba anuk'út'á qí rothuo tha asabúra are
- Alá agíthíña geedí maré madíña gíñ rothuo maréqí tha anuk'út'á qí rothuoyu
- alá kataba alú algírayo tha asabúra are
- Alá agíthíña geedí maré mothá d'ak'otha d'ethegu mín tha garrayu
- Alá abad'íñas geedíqí maré d'ak'otha gíñ wála hío mǎré alú
- Alá k'ala geedíe mǎré gía rotha s'uruñ íñgunúñgú mbá d'uguríñí maín tha rotha s'uruñí s'us'uríñíyu ma p'íshí
- Ala agíthíña geedí d'ak'otháñgúnúñgu mbá holí tha gíñ dám addarsalale u tha d'ak'othágú holí tha alkítábá algí rayoyu ma ashuk'ula thaayú u ma ashuk'ula alfasílu.

5. Gíñ p'adí addársalé

- Asandúk'a zíyundu maa rotha s'uruñí madíñ assaba bíu gíñ thíkílaqí
- Asanduk'á zíyundu madíñ shambá nafaqale tha alqalámá rothó
- Alwargágu maayu rotha s'uruñí.

6 qí abara u íyú p'eera

- Alá akada ma geedí giarra garra map'íshí.
- alá akada ma geedí ad'afaru Assabab u gíñ thík'íla maín tha asurá ma dadoyu
- alá hoshalá geedí tháñ ma gadarígu mǎré gía rotha s'uruñí ma mad'u gundí

7. Mothá qí geeró

1. Assé wállá bus'añ

I. bus'añ   A. Assé   M. Assé

3. motha qí ahuluo

1. k'abí
  2. mufuqí
  3. anaháramáñ
  4. tharqí
  5. adaza
- Azañzañá geedú

Alhíssa 3

1. Alhadafá addársalé:-

Ak'ítho alú 1:- garra u fagadá

- márez thámá íle garrayéqí
- márez rothuqí thá garrá ma dáádo álú
- márez mótha d'ok'othá d'ethóqí mín thá garrayú

Ak'íthoalu 2:- qí ahulua

- márez shák'ala qí ahuluagú

Ak'ítho alu 3:- Rotha

- márez rothuqí tha abuura tha azañzaña mufa alú
- márez záá añá gárra márez márez k'emeníño gíné ñgúnuñí
- mare madíña gíñ rothuo mareqí thaalu tha abuurayu tha alfasílu
- márez p'úlá gíñ shák'áló márezqí

2. Gíñ dám áddarsalé:-

Ak'ítho alú 1:- garra u fagadá

- Alá rothuqí tha anuk'uta'a qí rothuo alú
- Alá gárra garra
- Alá madíña rotha fíílí garraoqí
- Alá gía d'ak'otha d'ethí mín tha garrayu

Ak'ítho alú 2:- qí ahulua

- alá gía qí ahuluagu

- Alá gía qí rothuagu.

Ak'ítho alú 3:- Rotha

- Alá fagadá gíñ fed'í azañzaña
- Alá zaa alá k'emeníño gínáñgunúñígú
- Alá p'ulíña gíñ gíolaqí nín añá zíola tha gínáñgunuñí k'emeníñayú
- Alá p'ulíña gíñ gíolaqí tha alfasílu.

3. sharaha

maabá ágarrañí k'abíla ané p'ula geedíe alfaídá azañzaño, gíñ fed'íla wálla mbá k'abíla azañzañeí u gíñ gííla assaqa mbá fed'íla alá múfa azañzaña.

4. shambá daalá addársalé:-

ámaabá ágarrañí ané daa geedíe d'ak'othagu shá méré zañzaña addársá d'afare alé baro thara addársá t'ok'oloqí

- Alá kataba geedí alú qí rothuo tha asabura are alá k'ala martheqí méré rothuqí thaalu
- Alá kataba geedíe alú garrao mbá t'ok'olo u alá k'alagagu mare gárra garra ma halíyu
- alá agíthíña geedí d'ak'othagu holí tha ak'tho alú d'uk'unuñu.
- Alá arothu geedíqí tha fíílí garrao alú u alá abad'íñaqígu maré d'ak'otha gíñ wála hío méré alú maré d'ak'othayúgú u maré motha d'ok'otha ñgunñgu.
- Alá k'ala geedíe maré gárra garra zííqí tha alkítábá mareyu mbá k'alí sha azañzaña geedu márté gárrá tha alfasílu ma p'íshí
- alá agíthíña geedí qí hulua zííqí tha ak'ith alú thalatayu u alá saha martheqí
- Ámaabá ágarrañí ané k'ala geedíe méré gárra gíñ gío méré tha alfasílu

- d'ak'otháñgúnúñgú zíqí tha alkitábá algírayo yu mbá nafaqa geedí mare maada alfaídá azañzaño. gíñ k'abíllagu azañzaña múféí, u shambá mufíla azañzañak'abí alá agíthíña geedí:-
  - méré shak'ala tha abuura
  - alá at'orthíña geedí tha agongórá almadara sá mareyu méré k'emeníña gínáñgunuñígu ma méré alé mufí azañzaña alú méré mín mbá k'odí mare náqí méré baro zía tha abuura méré jahaza gíñ maado méréqí hu u maré azalaga mamanáñ mbá p'ulíñnemín tha máreyú Asaqa adíla shalá k'emeníña gíñm añí ámaabá agarrañí ané fára geedíe shímíñ sha asaqa zaala alá zaa tha alqadab bakad'elúlá alú u bak'á harabla gínáñgúnúñgú u k'abí á máábá ágarrañí ané zía tha geedíle.
  - 5. Gíñ p'adí addársalé
  - Azañzañáñ gunuñgu
  - gíñ madílegu asaqa adíla tha gínáñgunuñí k'emeníñayu
- 6. qí abara u íyú p'eera**
- Alá akada ma geedí fagada shambá mufíla azañzaña
  - Alá akada ma geedí gadare méré muufa azañzaña mín tha rotha rothíla martheyu u ma madíñ méréqí.
  - Alá akada ma geedí múfí azañzaña mín tha gíñ madí mareqí mín tha añá mareyu.

7. mothá qígeero

Ak'ítho alu 2:- alk'anuna rotho

motha qí ahuluwo

1. I
2. L
3. M
4. a.

Haají marú

Alhíssa 4

1. Alhadafá addársalé:-

Ak'ítho alú 1:- garra u fagadá

- maré gárra garra
- maré gía d'ak'otha d'ethí mín tha garrayu

Ak'ítho alú 2:- Alk'anúná rothó

- maré mothá d'ak'othagu
- maré gárra azañzaña méré fagada
- maré muus'a rotha s'uruñi wála ma muus'a maré gía garra ak'ítho.
- maré madíña gíñ fagadó méré mín tha garrayú tha kataba.

Ak'ítho aó 3: Rotha

- maré rothuqí tha abuura
- maré rotha almaqáná garra ok'íthó tha abuura

2. Gíñ dám addársále

Ak'ítho alú 1:- garra u fágadá

- Alá rothuqí tha anuk'út'á qí rothuo alú
- alá gárra garra
- Alá gía d'ak'otha d'ethí mín tha garrayu

Ak'ítho alú 2:- alkanúná rotho

- Alá mothá d'ak'otha tha ndu daado máre ma p'íshí
- Alá rothuqí tha azañzaña alú
- Alá muus'a rothá s'uruñi wála mbá ma muus'a maré gía garra ak'ítho tháñ
- Alá maada almaqáná garra ak'ítho

Ak'ítho alú 3:- Rotha

- Alá rotha almaqáná garra ak'ítho tha abuura

- Alá madíña almaqáná garra ok'ítho tha abuura
- alá madíña gíñ zíqíqígu tha addaru tha rotha
- Alá rothuqítha abuura

3. sharaha

- **tha addársáleyú:-**
- maabí k'abí ágéedí maada garra ak'ítho gígí tha rotha s'uruñíqí ahulua.
- maabí k'abí ágeedí maada almaqáná garra ak'ítho
- maabí k'abí shá geedí maada garra ak'ítho mín tha garra ma dadoyu
- maabí k'abí sha geedí maada rotha s'uruñí wála ma muus'a maré maada muus'a ma p'íshí Ashan shugo maabá ágarrañí k'abíla ané madíña geedíe azañzaña u garra ak'ítho ma p'íshí sha geedí fagadá ma p'íshí.

4. shambá daalá addársalé:-

- Alá matha geedíe addársá d'afarethí alá baro thara addársá t'ok'oloqí
- Alá abad'íña geeíqí méré damá addársát'ok'oloqí ma p'íshí
- Ámaabá ágarrañí kataba geedíe anuk'uta qí rothuo tha asabura are u alá rothuqí thaalu.
- Alá k'ala geedíe méré gárra garra ma halíyu u tha bíshuyu
- Ámaabá ágarrañí daa geedíe thañor maré rotha rothá fíílí garrao u alá abad'íñegú méré mothú alú máqí méré.
- Alá agíthíña geedí d'ak'otha d'etí míntha garrayu.
- Ámaabá ágarrañí abad'íña geedíqí méré mothá d'ak'othagu tha nu daado méré
- Alá agíthíña geedí maré shak'al a tha abuura

- Alá daaa geedí rotha s'uruníí wlla ma muus'a máre muus'a ma p'íshítha abuura
- Alá daa asurañgunúñgu maré madíñe na gíñ madíñne ma mad'u gundí ma p'íshí.

5. gíñ p'adí addársále:-

- garrá mayu garra ak'íthóñgúnuñgú
- Alwargá maayu rotha s'uruñí wála ma muus'agu

6. qí abara uíyú p'eera

- Alá akada ma geedí gadarí maré amad'u rothá s'uruñí gundígú mbá wála ma muus'a thá garra ak'ítho.
- Alá daa geedíe ashuk'úlá thaayu umbá alfasílu alá akada ma gadarígu maré fagada garra ak'ítho mín tha garrayu.

7. motha qí geeró.

mothha rota s'uruníí.

1. k'ola amazíñ bíílo
2. Amazíñ mare maru gugudíñígu añ d'uk'unuñ
3. ma maru ale d'oñoshí mare amazíñ áamazíñ baala ane has'ulo albun
4. amazíñ ashan ma mad'ík' ñíneñ k'ashagané máru.
5. Ahap'undu amazíñú harrabaqí tha marule mín mba k'olane geedí amazíñu
6. sha mba maada amazíñ añ gundí sha maru ñíneñ k'o ñíne geedíqí añk'algame mín shok'oñ ahap'unduñk'a harrabaqí.
7. albun gíñ gííla mba merra maane
8. adarí maru ñíneñ k'odí amazíñ geedíthí u wala madí mare gundí.

Ajawabábá geer1

1. Alhadafa addarsale:-

Alhíssa 4

Ak'ítho alu 1:- Garra u fagada

- mǎré rotha almáqáná shamná kaabíla ajawab
- mare rotha sha mba katabíla aña agen gala ajawabí u mín aña agenolane tha albost'ayu.
- mǎré mótha dok'otha deethoqí mín thá garrayú
- mare daa rothe almaqana namuqí.

Ak'ítho alu 2:- kataba.

- mǎré gía rothá s'uruñí mín thá rothá d'eethóqí mín thá garrayú.
- mǎré kátaba ajawábá geeró
- mare madíña sha katabíla aña agengala ajawabí u mín aña agenolane tha albost'ayu

Ak'ítho alu 3:- Rotha

- mǎré rothuqí thá thoñoríndú hululáí thaalú
- mare rothuqí shamba hosalí ajawab mín aña agenolane maaba agenogalaneyeqí:-

3 sharaha:-

- ajawab gíñ shak'allá wálla gíñ áhululáqí tha kataba mba daa ndu, mba daa geera u mba daa almaqana míllañ ñíneñ maané. Gíñ k'algala sha geera áamáábí huluoqígu gíñd'ok'othíñu mare tháñm :- masal:- añgerutha añíne hathu hathu p'íshíys..... adí míllañ ñíneñ maane Aajawaba geero gíñ katabíla aña s'uruñga añí maaba híbbañoqí, alqahaleqí, abunatheqí. u hap'uñoqí ñíneñ maané.

4. sha mbá daalá áddársalé:-

áwal álá p'aada geedí mǎré rotha gíñ thík'ó mǎré tha abuurayú. ala agarraña geedí garra tha abuurayú. ala agarraña geedí garra mahahíyu. sha geedí k'íllíñ amáére gárra garrá lázím álá gásamagá garragú tha

ak'ítho mín mbalo ala ashak'alíña d'okotha ak'ítho d'uk'unuñú u mbá ak'ítho hóloñoníñú tha ndu .

Addársalé shá áné hía geedí alú ma p'íshí k'abí ála dámó albóst'a d'afarúíqgú tha alfásíluéqí ála mádíña geedíe shambá kátabíla mín añá ágenlá u añá ágeñ galá ajawábí tha albóst'a gundí.

5. Gíñ p'adí addársalé:-

- ajawábá makatábagú
- Albost'agú

6. qí abara u íyú p'eera

- ála áshak'alíña geedí qí geerá zíqí tha alkítaábá algírayóyú u ála sáhaha márhéqí.
- ála daagá d'ok'othá ndú u mbá makatabá mbá d'afaruqígú ála thámágá albáálgú magádar méré shak'alá ma p'íshí.

7. mothá qígeerógú:-

- I. albost'a agenla ajawab hañ
- A. Alí gadí bad'í are ñineñ mmane
- M. Ajawab agenla tha albost'a
- L. Alí agenogala ajawab mín tha Bambasí
- D. Tha amozo munzu bad'í míllañ.

Attaqaríha wala matímma

qík'ok'a

alhíssa 2

Ak'ítho alu 1:- Garra u fagada

- méré mótha qí geerá d'eethóqí mínthá garrayú

Ak'ítho alu 2:- kataba

- méré k'óda attaqaríhá gídí almáqanaqí thá kataba.

Ak'ítho alu 3:- Rotha

- mǎré rotha almáqáná u alfaídá attaqaríhú

2. Gíñ dām áddarsalé:-

Ak'ítho alu 1:- Garra u fagada

- álá mótha qí geerá d'eethóqí mín thá garrayú

Ak'ítoalu 2:- katab'a

- álá k'óda attaqaríhá gídí almáqanaqí thá kataba

ak'ítoalu 3:- Rotha

- álá rotha almaqáná u alfaídá attaqaríhú

3. sharaha

- ala gadara ala k'oda attaqaríh katabaqí ma gídí almaqana, ma dam rotha gídí alfaída u ma rothí gíñ shak'al (mba gí) ndímíílí tha ázamának'e d'eyú. Attaqaaríh kataba wala thaoñoriñdu d'uk'unuñ ñínéñ gídíne. Ashan shugo munkín attaqaríha katabala mba k'odaqí u mba gashahu tha thoñorugu gadarña añ wasaqa tha kataba u añ k'odaqí.

4. shamba daala addarsale:-

awal ala k'ala geedíe d'uk'unuñ. d'uk'unuñ tha anuk'ut'a qí arothuyu. mín mbalo baro ala garraga gíñ madiñ attaqaríhí marra d'uk'unuñ u ala k'alagagu sha mba d'oñoshí mǎrétha akursí mǎre alú mǎré rothuí tha almásálá attaqaríhú álú. Ala daa geedíe attáaríha ma daadó min tha 1-3 yu d'uk'unuñ d'úk'unuñ u tha abuurá, tha ashuk'ula alfasílu u tha ashuk'ula thaayu mǎré shák'alá shá mǎré állama.

5. Gíñ p'adí addársalé:-

- Asabúúrá maayu rotha s'uruñígú mbá wálá k'ódé.
- katabá mádiñ attaqaríhá wálá k'ódéqíu shambá k'ódíláneqí.

6. qí abara u íyú p'eera

- álá ák'odíña geedí rotha s'uruñíqí mbá wala k'od'e u attaqaríha badaqala mba wala k'ode mare k'ode u álá sáhaha márthéqí

7. motha qí geero

Ak'ítho alu 1:- garra u fagada

I. Aagú gíñ thíñlá ñínéñ maané

A. rothá shuní walá píshí

M. Álí gía abúné shúlí

L. Attaqaríh gíñ p'úlí adárñíneñ maané.

D. Agurí ma álé gíí alú buuragú mamánáñ walá híqí

Or As'ara

Ahíssa 2

1. Ahádáfá addarsalé:-

Ak'ítho alu 1:- Gasrra u fagada

- méré gárra garrá dawólá márthéqí.
- méré mótha ol'o k'othá ndú mbá d'ethóqí miñ thá garrayú.

Ak'íhte alu 2:- kataba

- méré áhuha gíñ ádamu rotháqí thá katabayú
- méré áhora gíñ ádamu rotháqí thá katabayú mbá d'uthúqí.

Ak'ítho alu 3:- Rotha

- méré rothuqí tha abuura tha anúk'út'á dawólá márthé alú.
- mare rothuqí tha alqadab tha ashuk'ula abuuro

3. sharaha (hu as'ara)

- rotha thá rothá máñle, rotha ak'ítho thá rotha ak'íthó máñle u rothá s'uruñí thá rothá suruñí máñle gíñ ahulunaqígú ñínéñ s'úllá sha gíñ áhulu rothaqí. gíñ ahulu rothaqí gadarí ane mus'a rotha (ane ahulu) rothaqí walla ane ada'afaru.

masal:-

- Abad'í míllañ. lázím hassa aqada tha alhagíímu/ rothá huluqí mmaané/
- Alí fed'e ááhátha hássa. lakín wálá alí adí thaayueqí/ rothá wálá huluqí mmaané/
- At'aíb u Núúra maabí shák'alí añ d'uk'umúñ ñínéñ maamaré/ rothá áhulu nafaréni/

4. shambá agarraña (daala addars)

- asaqa ahathíla annuk'ut'a rothulaqíthaalu u mba fed'íña sha añ da algírayalé lázím añ hoshala algíraya d'afarethañ ñngo geera algíraya garrao geedí tha ak'ítho alu na d'ok'otha ním1ra í le 2 ñngo d'ok'otha mare tha alfasílu handu sha bak'a d'uk'une máréqí.

Tha ak'ítho alu holoñoníñ u d'ok'ohá madíñ gíñ áhulu roháí añgo mádíña geedíé sha mare thámaqí tha albáál. míñtháló alzim añgo p'ula martheqí mare shák'ala rotha holoñoníñ tháñ. ashan gíñ ahulu rothaqí gíñ p'íshí mílláñm maané ñngo g'abak'a thoñoríndu míllañ mba ahíñone maré álú tháñ.

Tha ak'íthoalu talatayu (3) annuk'ut'a rothuláqí thaalú ma álé dañó lázím ageedí mare sharaku thaalú . sh áné állama maré rotha maabí thaare. lázím ñngo th'ora thayugu máalé rothuqígu sha gíñ gor mareqí ñngo p'ula martheqí.

5. Gíñ p'adí addársalé:-

- asáqá mbá agarrañó rothá ak'ítho holoñoníñ lázím ñngó damo gíñ p'adí maabí algirrayéí mba p'ulíñ gíñ áhulu rothaqí u. ñngo ás'ara márthé hu.
- ñngo da geedíé rotha k'abí gíñ ahulu rothaqí maré gía u ñngo baró hoshalátháñgú ma gíó maré ma p'íshí

6. Mothá qí geeró

Ak'ítho alu 1:- garra u fagad

Assé wálla bus'añ

I. Bus'aañ.

A. Bus'añ

M. Assé

L. Bus'añ.

shambá dámlá maabí shúlíndu d'úk'unuñ

1. Alhadáfá addarsalé:-

Ak'ítho alú 1:- Garra u fagada

- motha d'ok'othá garraólegú thandu
- méré k'ala assé wálla bus'añ

Ak'ítho alú 2:- Rotha

- méré rothuqí thá rothá ma dadó álú
- méré nak'ashu thá rot thá ma dadó álú
- méré ílla aíqlí d'afaruqí tha arráha
- mare tháma albál shambá rothuláqí u mbá nak'ashulá

Ak'ítho alu 3:- kataba

- méré da almáqáná huluqí rothá d'eethóqí mín thá garrayúeqí
- méré gía rothá s'uruñí mín hta rotha daola martheyu.

2. Gíñ dám áddarsalé:-

Ak'íthoalú 1:- Garra u fagada

- d'ok'ohá d'ethí mín motha tha garrayú tha ndu
- k'alathá assé wálla bus'añ d'ok'othá zíqíeqí.

Ak'íthoalú 2:- Rotha

- Lázím méré dama alk'anúná q írothuó.
- lázím méré ázsala rothá nak'ashu méré thaalú.
- Lázím assáqá rothí má manañ bík'á tothíma manañ.
- Assáqa íl méré, mbá nak'ashu méré u mbá rothu mare lázím mare zaa tha alk'anún.

Ak'íthoalú 3:- katab

- alá daa rothé mothá namuné (shabahune) thañ.

Ála gía rothá s'uríñí

3. sharaha (hu as'ara)

Náñ k'algalá sha anak'shua ?

nak'ashua gíñ gídí alk'anún shambá rothulá thá gím ma ña lú u alá wásala thá gímañ álú ñínéñ maané.

Mamaabí álé nak'ashuqí maabá dám rotháma assé umbá ágadíné áné tháma hu thañnáboronak'ashu. Anak'ashua gídí thoñoríndn míllañ.

mbálogú rothá anak'ashuó, mbá qírothuwou mbá aíqu (rootha aqílu) ñínéñ mamaré.

- nak'ashua gíñ p'íshí míllañ ma gíalá tha alk'anún ñínéñ maané. Anak'ashua thá rotha d'uk'unúñ álú mbá daaláálú tha arráy ñínéñ maané u á máábí méré k'abá thoñoríndu tha mare áqamaníña ahap'úné
- Aqílí (rothá aíqu) yaní ma maabí d'oñóshé méré rothuqí tha rotha d'uk'um alú ñínéñ maané
- qírothaa yaní ámaabí mare ázala rotha d'uk'unúñ méré rothuqí tha alu ñínéñ maané. míhíl qírothuau nak'ashaa aqílí (rothá aíqu) walá gídí alk'anún mbá mádíné.

4. shambá daalá áddarsalé

annuk'uta baqade qala qírothoa tha alú mbá addarsalé sha huluqí tha ak'ítha alu d'uk'uñle munkín ale has'ulo geedíe

geedí sha ala thamaga albaalgu ma bak'a ana'k'ashua añ tháñ lazím ala daagá aqílí rothua, áíílí u anak'ashua ñínéñk'ábíné shá alé daa márt héqí ashan

shugo geedí sha mare fágada almáqáná róthalégú lázím ála da márthé
tha1sharaha.

3. Gíñ p'adí addársalé:-

- alk'anúná qírothuo, mba nak'ashuo u mba aqíílugu mba makataba tha
alwarakayu walla tha asabuurrayu.

4. qí abara u íyú p'eera

- Ala abaregu ala agada magadárígu mare fagada alk'anuna anak'ashuo.
mbá qírothwó u mbá aqíílú.

5. Mothá qígceró

Ak'íthoalu 3:- Alk'anuna rotho motha qí ahuluo

1. D
2. G
3. L
4. E
5. A
6. M
7. I

Maagá

Alhíssa 4

1. Alhádáfá addarsalé:-

Ak'ítho alu 1:- Garra u fagada

- márez mótha d'okothá ndú mbá d'eethóqígú mín thá garrayú.

Ak'ítho alu 2:- kataba

- márez kátaba rothá s'us'uríngú thaalú márez
- mare madíña rotha mareqí mad'ugurí tha kataba

Ak'ítho alu 3:- Rotha

- márez rotha gíñ s'ík'a márthéqí

- mǎré rothuqi tha anuk'út'á daólá mártahé thaalú

2. Gíñ dǎm áddarsalé:-

- **Ak'ítho alu 1:-** garra u fagada
- ala mótha d'ok'otha d'eethoqígu mín thá garrayú

Ak'ítho alu 2:- kataba

- ala kataba rotha s'uruñí thaalú

Ak'ítho alu 3:- alk'anúná rothó

- ala kataba rotha u rotha ak'ítho tha almáqana namuqí maré.
- ala gía rotha s'uruñí tha booloyu fííffu tha booloyu rak'as'íñ sha mbá daané almaqana holoñoníñ.

Ak'ithoalu 4:- Rotha

- álá rotha gíñ s'ík'a maabíé.
- ala rothuqí tha abuura anuk'ut'a ma dáadó thaalu.

3. sharah (hu as'ara)

Ak'ítho alá 2:- Álá daa geedíe rotha thá sharaha thaáné as'ara márté rothahu tha almásal.

5. shambá daalá addérsalé

Álá daa geedíe annuk'uá rothaláqí tha alú shambá gálrraó mǎré ne tha ak'íthoalú 1 Tha álá gía ak'íthoalú 2 lázím añ hoshalagá almáshala ak'ítho alú 1 tháñálá daagá gígí thaayú mare gío álá sáha marthéí mǎré gía d'ok'otha nímír 2 nu mare gía rotha rs'uruní thañgu thaalú máre. u ala garraga gíñ zí tha nímíra 3 y mare fagada na almaqana daane sha ane hía mare alu p'ishí

Shímíñá abbá

Alhíssa 4

1. Alhádáfa addarsalé:-

Ak'ítho alu 1:- Garra u fagada

- mǎré gárro rotha ahulua

- mǎré mótha d'ok'otha huhoqígu mín tha rotha ahuluayú.

Ak'íthoalu 2. Alk'anúná rothó

- mǎré daa al maqana rotha d'afaruqí
- mǎré daa almáqáná róthá namuqí.

Ak'íthoalu 3:- kataba

- mǎré kátaba almáqáná rotha ak'ítho mbá thamoga mǎré íle.
- mǎré kátaba addársá thík'ó mǎré mín thá rotha ak'íthó thámógá mǎré íleyú
- mǎré ahulu rotha ak'ítho daaola martheqí tha alfásílu.

Ak'íthoalu 4:- íle thamthám

- mǎré rotha gíñ haaló mǎré yú
- mǎré háára haará haló mǎréyú tha alfásílu.

2. Gíñ dám áddarsalé:-

Ak'íthoalu 1:- Garra u fagada

- álá gárra rothá d'úgurí
- álá motha rtothá d'úgurí d'eethoqígu mín tha garrayu

Ak'íthoalu 2:- Alk'anuna rotho

- álá daa almáqáná róthá namuqí u mbá róthá d'afaruqí.

Ak'ítho alu 3:- kataba

- álá kátaba almáqána rotha qí ahulua mbá thámógálá íle álá gárra
- álá kátaba addársá thík'ola míñthá rtak'íthó thamogala ileyu oha
- átá áhulu rotha qí ahuluá daólaqí. tha alfásílu.

Ak'ítho alu 4: íle thamthám

- ala rotha gíñ thamogala ílé.
- álá háára haará thámógálá íle

3. sharaha (hu as'ara)

- ála rotha geedíe rothá ad'uguriña zííqí tha ak'íio thalú holoñóníñú u thá árbaqayú thá s'as'aríña, thá haara u tháalqáádá qí ahuluá gíí máábí ma d'uk'únúñ.

4. **shambá daalá áddársalé**

ála mámáthíña geedíe anúk'út'á addarsá d'áfáreyú thá sharaha wálla tháhu as'arah. mín mbálo baró ála daagá qí rothuá anuk'ut'á addarsá t'ok'ológú ashan mare alama thoñoríndú gárralá qí ahulu tháñ. u maala garra mare k'abí ala tha maga albaalgu uaa p'aadagú.

Mín tha ak'ílo alu d'uk'unuñ u holoñ oníñu d'ok'otha zííqí thííthí ála daa dgeedíe tha ashuk'ula alfasílu u tha ashuk'ula thaayu tha almásal shá áne hía maré álú ma p'í shílakín gábúlá ámaré garra ála k'ala márhéqí maré kátaba tha addáftará máreyú.

S'as'aríña

gíñ k'algalá sha s'as'aríña:-

rothá máábí gábulu mbá roro thíñ maré mmaané. mín mbá bur fámílí alú gíñ s'as'aríñ maré shá maré ád'afara asáqatháñ ñinéñ mmaané. s'as'aríña gádarí áne ma assé wálla bus'áñ ashán gíñ áhulu maabíqí sháálá k'ék'edíña ñinéñ mmaaané. ashan shuga ala madíña geedíeqí tha kataba u tha sharaha sha mare maada na alfaída u na almaqana k'ed'e ma p'íshí.

Maabá ágarrañí geera s'as'aríña máñ mbá s'awarí mbá bák'í geedí shá maré tháma ile algiráyéqí u máre gíio shíñ mbágunúñ gu mare rotha ahap'unatheqí tha alfasílu.

የመጽሐፍ ቅዱስ ቃላት

የትምህርት አድባህ ለደብዳቤ የበርታ ቋንቋ የ3ኛ ክፍል የመጽሐፍ መጽሐፍ

ተ.ቁ	በስራ ላይ የዋለው ቃል በበርታኛ	የቃሉ ትርጉም በአማርኛ እንግሊዝኛ
1	sharaha (hu asara)	ማሳሰቢያ
2	handuñíndu	መግቢያ
3	rotha are	ቀጥተኛ ፍቺ
4	rotha alu	ርእስ (jopic)
5	rotha ak'itho	ሀረግ
6	rotha ad'ugura	ይዘት / እዝግር /
7	Ak'anuna rotho	ሰዋሰው / (Gramar)
8	garra ak'itho	አንቀጽ (paragraphs)
9	rotha d'afaruqí	ተቃራኒ (obossit)
10	rotha namuqí	ተመሳሳይ (synonimes)
11	Asura	ፎቶ ግራፍ
12	sawara	ስእል
13	Alqalááma rotho	ሰርአተ ነጥብ
14	s'as'aríña	ተረት
15	. maba t'ok'olo	ዘመናዊ
16	garra u fagada	አንብቦ መረዳት
17	Rotha	ቃል / መናገር / (word)
18	berjeda	አፍራሽ

19	ak'itho rotho.	ክፍሎ ቃል (functor)
20	shulí A lkítanbu	ቤተ መጻሕፍት/library/

7.